

Sisekaitseakadeemia
Finantskolledž

Mare Rebel

MÜÜGIMAKSU RAKENDAMINE EESTIS, TALLINNA
NÄITEL

Lõputöö

Juhendaja: Tõnis Elling, mag. iur

Tallinn 2011

ANNOTATSIOON

SISEKAITSEAKADEEMIA

Kolledž: Finantskolledž	Kuu ja aasta: mai 2011
Töö pealkiri: Müügitaksu rakendamine Eestis, Tallinna näitel	
Töö autor: Mare Rebel	Olen nõus oma lõputöö kättesaadavaks tegemisega elektroonilises keskkonnas.
Allkiri:	
Lõputöö on kirjutatud teemal „Müügitaksu rakendamine Eestis, Tallinna näitel” Töö on kirjutatud eesti keeles ja koosneb 54 leheküljest. Sisulise osa pikkuseks on 42 lehekülge ja lisade pikkuseks on 12 lehekülge. Lõputöö koostamisel on kasutatud 42 allikat, millele on tekstis viidatud. Teema on aktuaalne, sest müügitaksu hakati Tallinnas koguma alates 01.06.2010 ning seda reguleeriv Tallinna Linnavolikogu poolt vastu võetud müügitaksu määrus on ebatäpne, mistõttu on ettevõtetel tekkinud probleemid müügitaksu objektide ja subjektide määramisel. Lõputöö eesmärgiks on analüüsida müügitaksu rakendamist Eestis, Tallinna näitel. Selleks, et töö eesmärki saavutada: 1. Antakse ülevaade müügitaksu kehtestamise seaduslikest alustest Eestis.2. Antakse ülevaade Tallinna müügitaksu regulatsioonist.3. Analüüsitakse Tallinna müügitaksu subjektide määramisega seonduvaid probleeme.4. Analüüsitakse Tallinna müügitaksu objektide määramisega seonduvaid probleeme. Lõputöö raames viiakse läbi teoreetiline uurimus, milles analüüsitakse olemasolevat teavet ja sünteesitakse uusi teadmisi. Seaduste ja määruste analüüsimisel kasutatakse grammatilist tõlgendamist. Töö teises osas viiakse läbi empiiriline uurimus, milles kasutatakse kvalitatiivse andmekogumismeetodina intervjuud. Autor käsitles Tallinna müügitaksu kogumise ja administreerimisega seonduvaid probleeme ja töö tulemusena tegi ettepaneku muuta Tallinna müügitaksu määruse § 3 p 8 ja p 9 sisalduvad mõisted „e-kaubandus“ ning „jaekaubandus“ ning sõnastada ümber maksuvabastused müügitaksu määruse § 5 p 5 kuni 8. Lõputöö eesmärk täideti.	
Võtmesõnad: müügitaks, müügitaksu rakendamine, tarbimismaks, kohalik maks, maksustamine	
<i>Keywords: sales tax, sales tax implementation, consumption tax, local tax, taxation</i>	
Säilitamise koht: Sisekaitseakadeemia raamatukogu, Tallinn	
Kaitsmisele lubatud	
Kolledži direktor: Uno Silberg	Allkiri:
Vastab lõputöö nõuetele	
Juhendaja: Tõnis Elling	Allkiri:

SISUKORD

SISSEJUHATUS	4
1. MÜÜGIMAKSU KEHTESTAMISE SEADUSLIK ALUS.....	6
1.1 Müügimaksu regulatsioon Eestis	6
1.2 Müügimaks kui kohalik maks Tallinnas	10
2. MÜÜGIMAKSU KOGUMISE JA ADMINISTREERIMISEGA SEOTUD PROBLEEMID TALLINNAS.....	19
2.1 Tallinna müügimaksu subjektide määratlemisega seonduvad probleemid.....	19
2.2 Tallinna müügimaksu objektide määratlemisega seonduvad probleemid	25
KOKKUVÕTE	35
SUMMARY	39
VIIDATUD ALLIKATE LOETELU	40
LISAD.....	43
Lisa 1. Intervjuu A-Selver AS juhatuse liikme Andres Heinveriga.....	43
Lisa 2. Intervjuu Emahool OÜ pearaamatupidaja Urve Aleviga.....	45
Lisa 3. Intervjuu OÜ Baltman pearaamatupidaja Heili Kassiga.....	47
Lisa 4. Intervjuu St. Patrick's OÜ juhatuse liikme Priit Vahega.....	49
Lisa 5. Intervjuu Bauhof Eesti tegevdirectori Jaanus Vihandiga	51
Lisa 6. Intervjuu anonüümseks jääda soovinud ettevõtte esindajaga	53

SISSEJUHATUS

Erinevates riikides kogutakse makse tavaliselt selleks, et hankida riigi toimimiseks vajalikke vahendeid. Maksustamise viis ja ulatus otsustatakse vastavalt riigi ressursside vajadusele. Maksustamise toimimise aluseks on õiguslike regulatsioonide olemasolu, millest maksude kehtestamisel lähtutakse. Käesolevas töös käsitletakse maksustamist Eesti omavalitsusüksuses Tallinna linnas, kus kehtestati linnavolikogu poolt 17.12.2009 vastu võetud määrusega müügimaks.

Eestis on müügimaks kehtestatud vähestes omavalitsusüksustes. Enamikes Eesti omavalitsustes müügimaksu ei koguta, mistõttu kogemused antud valdkonnas on minimaalsed. Sellest tulenevalt on tekkinud müügimaksu kogumisel ja administreerimisel probleeme, mis vajavad lahendamist. Töö autor valis antud teema, et pakkuda välja võimalikud lahendused, mis lihtsustaksid Tallinnas müügimaksu kehtestamist reguleeriva määruse arusaamist ja vähendaksid määruses sisalduvaid ebatäpsusi.

Teema on aktuaalne, sest müügimaksu hakati Tallinnas koguma alates 01.06.2010 ning seda reguleeriv Tallinna Linnavolikogu poolt vastu võetud müügimaksu määrus ei ole piisavalt täpne. Seetõttu on Tallinnas tegevuskohta omavatel ettevõtjatel tekkinud probleeme maksumääruse tõlgendamisega. Autorile teadaolevalt on müügimaksu käsitlemise kohta kirjutatud erinevaid artikleid, kuid põhjalikku uurimust selle kohta varasemalt tehtud ei ole.

Töö probleem on selles, et kuna Tallinna müügimaksu määrus on kohati ebaselge, siis praktikas ei ole võimalik seda maksu ilma vaidlusteta koguda ning administreerida.

Lõputöö eesmärgiks on analüüsida müügimaksu rakendamist Eestis, Tallinna näitel.

Selleks, et töö eesmärki saavutada, on püstitatud järgmised uurimisülesanded:

1. Antakse ülevaade müügitaksu kehtestamise seaduslikest alustest Eestis.
2. Antakse ülevaade Tallinna müügitaksu regulatsioonist.
3. Analüüsitakse Tallinna müügitaksu subjektide määratlemisega seonduvaid probleeme.
4. Analüüsitakse Tallinna müügitaksu objektide määratlemisega seonduvaid probleeme.

Lõputöö raames viiakse läbi teoreetiline uurimus, milles analüüsitakse olemasolevat teavet ja sünteesitakse uusi teadmisi. Seaduste ja määruste analüüsimisel kasutatakse grammatilist tõlgendamist. Grammatilisel tõlgendamisel lähtutakse õigusakti keelelisest sõnastusest ning seejuures määratakse kindlaks sõnade ja lausete tähendus. Töö teises osas viiakse läbi empiiriline uurimus, milles kasutatakse kvalitatiivse andmekogumismeetodina poolstruktureeritud intervjuud. Intervjuud viiakse läbi kuue erineva ettevõtte esindajaga, kes on Tallinna Linnavolikogu poolt kehtestatud müügitaksu kohustuslased.

Antud töö koosneb kahest peatükist ja neljast alapeatükist. Esimeses peatükis antakse ülevaade müügitaksu kehtestamise seaduslikust alusest. Alapeatükis 1.1 antakse ülevaade sellest, kuidas ja milliste õigusaktidega on reguleeritud müügitaksu kehtestamine Eestis ning vaadeldakse müügitaksu vastavust seaduses sätestatud maksudefiniitsioonile. Alapeatükis 1.2 antakse ülevaade müügitaksu olemusest ja Tallinna Linnavolikogu poolt välja antud maksumäärusest, millega kehtestati Tallinnas kohaliku maksuna müügitaks.

Lõputöö teises peatükis analüüsitakse müügitaksu kogumise ja administreerimisega seotud probleeme. Alapeatükis 2.1 analüüsitakse probleeme, mis tulenevad Tallinna müügitaksu määruses sätestatud maksu subjektide määratlemisest. Alapeatükis 2.2 analüüsitakse neid probleeme, mis seonduvad müügitaksu objektide määratlemisega.

Töö allikatena kasutatakse intervjuusid, eesti- ja võõrkeelset erialakirjandust, teemakohaseid artikleid, Interneti allikaid ning õigusaktide 01.01.2011 seisuga redaktsioone.

1. MÜÜGIMAKSU KEHTESTAMISE SEADUSLIK ALUS

1.1 Müügimaksu regulatsioon Eestis

Eesti Vabariigis on seadustega piiratud kohalike omavalitsuste võimu ulatus ja autonoomia. Riikliku ja kohaliku taseme eristamine vastava seadusliku regulatsiooniga takistab kohalike omavalitsuste omavoli. Omavalitsusüksused saavad iseseisvalt lahendada kohaliku elu küsimusi, kuid seejuures peavad nad siiski lähtuma riiklikest seadustest. Näiteks, kohalikel omavalitsustel on õigus kehtestada makse, aga kehtivad kindlad seaduslikud alused, milliseid makse nad võivad kehtestada ja kuidas. Kohalike omavalitsuste omavoli piiramine on oluline, sest vastasel juhul ei ole enam tegemist ühtse riigiga.

Vastavalt Eesti Vabariigi põhiseaduse (PS) § 157 lg 1¹ ja kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse (KOKS) § 5 lg 1² on kohalikel omavalitsustel iseseisev eelarve. PS § 157 lg 2 annab kohalikule omavalitsusele õiguse kehtestada ja koguda makse ning KOKS § 5 lg 2 annab volikogule ainupädevuse omavalitsusüksuse tulubaasi reguleerimise kohalike maksude kehtestamisega, muutmisega ja kehtetuks tunnistamisega. Loetletud seaduse paragrahvides reguleeritakse vaid maksu mitte mõne teise rahalise kohustuse kehtestamine. Seetõttu on vajalik mõiste „maks“ defineerimine.

Maksu mõiste riigiti oluliselt ei erine. Maks on kõige olulisem kohustuslik panus, millel on riikide jaoks peamiselt majanduslik otstarve: tulude suurendamine valitsuse kulutuste katteks.³ Maksud on fiskaalne instrument, mille ülesandeks on hankida valitsemiseks vajalikud vahendid ning vastavalt riigi valitsemissüsteemile jagada need

¹ Eesti Vabariigi põhiseadus, 28.06.1992, jõustunud 03.07.1992 - RT 1992, 26, 349...RT I 2007, 33, 210, § 157 lg 1.

² Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus, 02.06.1993, jõustunud 01.07.1997 - RT I 1993, 37, 558... RT I, 17.12.2010, 21, § 5 lg 1.

³ Barassi, M., „The notion of tax and the different types of taxes – comparative approach” – Peeters, B. (ed), *et al, The concept of tax* (European Association of Tax Law Professors and authors, 2005) vol III, 59-73, p 72.

laiali valitsemistasandite vahel. Maksude teiseks oluliseks ülesandeks on informatsiooni hankimine sootsiumis toimuvatest protsessidest ja kontrolli saavutamine majandusprotsessis osalevate isikute üle.⁴

Maksude ülesannete kaudu saab põhjendada riikide maksusüsteemide vajalikkust. Nagu eelnevast lõigust järeldus, ei ole maksud ainult riigi tuluallikaks, vaid ka võimuallikaks nende elanike üle, kes osalevad majanduses (töötajad, ettevõtjad jne). Kui riigil ei oleks maksusüsteemi, siis oleks probleem tulude hankimisega ja kontrolli saavutamiseiga elanike üle – poleks vahendit, millega ühiskonda loodavaid ressursse ümber jaotada.

Enne müügitaksu regulatsiooni ülevaadet, on vaja esmalt defineerida müügitaksu mõiste. Maksukorralduse seaduse (MKS) § 2 alusel on maks seadusega või seaduse alusel valla- või linnavolikogu määrusega riigi või kohaliku omavalitsuse avalik-õiguslike ülesannete täitmiseks või selleks vajaliku tulu saamiseks maksumaksjale pandud ühekordne või perioodiline rahaline kohustus, mis kuulub täitmisele seaduse või määrusega kehtestatud korras, suuruses ja tähtaegadel ning millel puudub otsene vastutusu maksumaksja jaoks⁵.

Seaduse definitsioonist on võimalik tuletada maksu tunnused. Maksuga on tegemist sel juhul, kui kohustus kehtestatakse vaid seadusega või seaduse alusel, eesmärgiga saada tulu avalik-õiguslike ülesannete täitmiseks. Maks on ühekordne või perioodiline rahaline kohustus, millel puudub otsene vastutusu maksumaksja jaoks. Selleks, et vaadelda müügitaksu vastavust loetletud tunnustele, tuleb analüüsida Eestis kehtivaid seaduslikke aluseid, mis reguleerivad müügitaksu kehtestamist.

MKS § 3 lg 1 lähtudes koosneb Eesti maksusüsteem maksuseadustega sätestatud ja kehtestatud riiklikest maksudest ning seaduse alusel valla- või linnavolikogu poolt oma haldusterritooriumil kehtestatavatest kohalikest maksudest. Sellest paragrahvist tuleneb kaudselt kohaliku omavalitsuse (vald või linn) õigus kehtestada makse, kuid see on volikogu pädevuses ja maksud kehtivad vaid omavalitsusüksuse

⁴ Tammert, P., *Maksundus* (Tallinn: OÜ Aimwell, 2002), lk 10-11.

⁵ Maksukorralduse seadus, 20.02.2002, jõustunud 01.07.2002 - RT I 2002, 26, 150...RT I, 10.12.2010, 4, § 2.

haldusterritooriumil. Näiteks, Muhu valla volikogu ei saa kehtestada selliseid makse, mis kehtivad ka Orissaare valla territooriumil.

MKS § 3 lg 2 sätestab, et riiklikeks maksudeks on tulumaks, sotsiaalmaks, maamaks, hasartmängumaks, käibemaks, tollimaks, aktsiisid ja raskeveokimaks. PS § 113 kohaselt peavad olema loetletud riiklikud maksud kehtestatud seadustega, mis tähendab, et madalama õigusaktiga (nt määrus) ja kohalikud omavalitsused neid makse kehtestada ei saa. Näiteks, Kärddla Linnavolikogu ei saa kehtestada oma territooriumil käibemaksu. Käibemaksu saab kehtestada vaid Riigikogu. Käina Linnavolikogu saab aga kehtestada kohalikke makse, millest antakse ülevaade alljärgnevates lõikudes.

MKS § 3 lg 3 kohaselt kehtestatakse kohalikud maksud valla- või linnavolikogu määрусega vastavalt kohalike maksude seaduses sätestatud tingimustele. See lõige viitab otseselt kohalike maksude seadusele, mis annab kohalikule omavalitsusele seadusliku aluse nimetatud makse kehtestada.

Kohalike maksude kehtestamise kord on reguleeritud kohalike maksude seadusega (KoMS)⁶. KoMS § 2 lg 2 annab otseselt valla- või linnavolikogule õiguse anda määrusi kohalike maksude kehtestamiseks. Järelikult vastab müügimaks maksu esimesele tunnusele – eksisteerib kehtiv seaduslik alus maksukohustuse kehtestamiseks.

Maks peab olema kehtestatud eesmärgiga saada tulu avalik-õiguslike ülesannete täitmiseks MKS § 2 sätestatud maksu mõiste definitsioonis ei ole täpselt toodud nimekiri, millistel juhtudel võib makse kehtestada, piiratud on vaid lause osaga „avalik-õiguslike ülesannete täitmiseks”, aga müügimaksu puhul on see tuletatav. Kuna kohalike maksude kehtestamise õigus on antud valla või linna seadusandlikule organile – volikogule, mis peab täitma avalik-õiguslikke ülesandeid koostöös valitsusega, siis võib järeldada, et volikogu ka kehtestab makse eesmärgiga saada tulu talle seadusega reguleeritud ülesannete täitmiseks. Müügimaksu kehtestamine on vaid üks võimalus vallal või linnal koguda vajalikke ressursse.

⁶ Kohalike maksude seadus, 21.09.1994, jõustunud 24.10.1994 - RT I 1994, 68, 1169...RT I 2009, 62, 405.

Nagu MKS-is on sätestatud riiklikud maksud, nii on KoMS loetletud kohalikud maksud. Kohalikud maksud vastavalt KoMS § 5 on müüгимaks, paadimaks, reklaamimaks, teede ja tänavate sulgemise maks, mootorsõidukimaks, loomapidamismaks, lõbustusmaks ja parkimistasu. Kohalikul omavalitsusüksusel on õigus kehtestada ainult seaduses nimetatud makse, muid makse nad kehtestada ei tohi. Näiteks, Tallinnas on 2011 seisuga korraldatud viie kohaliku maksu kogumine: maamaks, reklaamimaks, paadimaks, tänavate sulgemise maks ja müüгимaks⁷. Müüгимaks on kehtestatud vaid kolmes omavalitsuses üle Eesti: Tallinna linnas, Harku vallas ja Maardu linnas⁸.

KoMS § 8 sätestab müüгимaksu olemuse – müüгимaksu objektid, subjektid ja maksumäär. KoMS § 8 lg 1 kohaselt on müüгимaksu subjektideks müüгимaksu valla või linna territooriumil kauplemis- või teenindusluba omavad füüsilisest isikust ettevõtjad ja juriidilised isikud. Müüгимaksu maksab tegevuskohajärgselt kaupleja kaubandustegevuse seaduse mõistes, kes on registreeritud majandustegevuse registris ja tegutseb jaekaubanduse, toitlustuse või teeninduse valdkonnas. KoMS § 8 lg 2 sätestab, et müüгимaksu objektideks on maksumaksja poolt valla või linna territooriumil müüdud kaupade ja teenuste maksumus müüгihinnas.

KoMS § 8 lg 3 kohaselt kehtestab müüгимaksu määra volikogu, kuid mitte rohkem kui 1% maksumaksja poolt valla või linna territooriumil müüdud kaupade ja teenuste maksumusest müüгihinnas. KoMS on välja toodud maksustamise seisukohalt tähtsust omavad aspektid, aga seadusest ei tulene, et maksumaksjad midagi realselt vastutaksuks saaksid – nad küll tasuvad maksu, aga ei saa otsest vastutastu kauba või teenusena. Näiteks, kui Harku valla ettevõtja maksab müüгимaksu, siis vastutastu ei saa tema või selle ettevõtte töötajad tasuta kasutada omavalitsuse territooriumil ühistranspordi teenust.

⁷ Maksud, kättesaadav Tallinna linna kodulehel <www.tallinn.ee/est/otsing?sona=11041> (13.02.2011).

⁸ Linna- ja vallavolikogude maksumäärused, kättesaadav Eesti Maksu- ja Tolliameti kodulehel <www.emta.ee/index.php?id=1721> (13.02.2011).

Eelnevalt mainitud KoMS § 8 lg 1 viitab kaubandustegevuse seadusele (KaubTS) § 2⁹, kus on defineeritud kaupleja mõiste. Seega ei ole müügitaks reguleeritud vaid eelpool nimetatud seadustega. KaubTS ei reguleeri müügitaksu kehtestamist otseselt, kuid selles eriseaduses on kirjas mõiste, mida on vaja teada müügitaks subjekti määratlemisel.

Maksukohustus võib olla ühekordne või perioodiline. Kohalike maksude kogumist reguleerivad seadused ei sätesta, kas müügitaksu tuleb koguda ühekordse maksuna või perioodiliselt. MKS § 2 aga ei oma tähtsust asjaolu, kui tihti maksu kogutakse, kas seda kogutakse ühekordselt või perioodiliselt – seega ei välista see müügitaksu vastamist maksudefiniitsioonile. Müügitaksu puhul on tegemist aga perioodilise rahalise kohustusega, sest ühekordsel kogumisel kaotaks maksu kehtestamine oma tähenduse.

Müügitaks on Eestis reguleeritud mitmete seadustega. Otseselt reguleerivad müügitaksu kehtestamist PS, MKS, KOKS ja KoMS. Kaudsemalt on müügitaksu määramisega seotud ka eriseadused, näiteks KaubTS. Erinevate seaduste analüüsil jõuti järeldusele, et müügitaks vastab maksu definiitsioonile. Müügitaks on kehtestatud seaduse alusel – otseselt KoMS jt eelpool nimetatud seadused ja see on kehtestatud tulu saamiseks, et täita omavalitsusüksusele seadusega määratud avalikõiguslikke ülesandeid. Müügitaks on perioodilise rahalise kohustusega, millel puudub otsene vastutasu maksumaksjale – kui maksumaksja maksab müügitaksu, siis ta ei saa kohalikult omavalitsuselt otseselt vastu mingeid kaupu või teenuseid.

1.2 Müügitaks kui kohalik maks Tallinnas

Müügitaks on rahaline kohustus, mille täitmiseks tuleb välja anda maksu reguleeriv õigusakt. Kuna müügitaks on kohalik maks, siis kehtestatakse see omavalitsusüksuse poolt välja antud maksumäärusega. Selleks, et isikud saaksid oma kohustust täita peab maksumäärus sisaldama vajalikke andmeid.

⁹ Kaubandustegevuse seadus, 11.02.2004, jõustunud 15.04.2004 - RT I 2004, 12, 78...RT I 2010, 22, 108, § 2.

Maksumääruses peavad olema sätestatud maksu nimetus, objekt, maksumaksjad, maksumäärad, maksu tasumise kord, maksu tasumise tähtpäev või tähtaeg, maksusumma arvutamise või määramise kord, maksukohustuse tekkimise aeg, võimalikud maksusoodustused ja nende andmise kord ning maksumääruse jõustumise aeg¹⁰. Maksumääruses sisalduvate andmete sisu sõltub sellest, milline kohalik maks määrusega kehtestatakse. Maksumäärusega sätestatud maksu nimetus kirjeldab kaudselt ka maksu olemust. Näiteks, müügitaksu puhul võib arvata, et maksustatakse mingite kaupade ja teenuste müüki. Selleks, et saada täpsemat informatsiooni, tuleb analüüsida müügitaksu sisu, mida tehakse alljärgnevatel lõikudes.

Müügitaks kuulub tarbimismaksude gruppi. Tarbimismaks, mida tihti nimetatakse ka üldiseks tarbimismaksuks, kõige olulisemaks tunnuseks on see, et teda rakendatakse ühtlaselt kõikidele kaupadele ja ideaalis ei tohiks ta moonutada tarbimisstruktuuri ühelgi moel. Tarbimismaks määratakse protsentuaalselt ja tasumisele kuuluv summa sõltub kauba või teenuse müügihinnast. Müügitaks ehk üheastmeline tarbimismaks võib koormata tarbimisväärtust selle tootjalt tarbijale liikumise erinevatel etappidel, s.t ajal, mil kaup läheb tootjalt kaupmehele, hulgikaupmehelt jaemüüjale või jaemüüjalt tarbijale.¹¹

Tallinna müügitaksu puhul koormatakse tarbimisväärtust hetkel, mil kaup läheb jaemüüjalt tarbijale. Teiste tarbimismaksude puhul võib tarbimisväärtuse koormamise hetk erineda. Näiteks, käibemaksu puhul koormatakse igat müügi etappi, vähendades maksukoormust eelmistel etappidel makstud maksu võrra¹². Müügitaks ei ole lisandunud väärtuse maks¹³.

Tarbimismaksud võivad toimida nii otseste kui kaudsetena. Kaudsete tarbimismaksude (käibemaks, aktsiisid, hasartmängumaks, müügitaks, lõbustusmaks) objekt on kauba võõrandamine või teenuse osutamine. Otseste tarbimismaksude (loomapidamismaks, mootorsõidukimaks, paadimaks, reklaami- ja kuulutusemaks) objekt on kauba soetamine, teenuse ostmine või muu kulutuse

¹⁰ Kohalike maksude seadus, § 4 lg 1.

¹¹ Tammert, P., *Maksundus* 2 tr (Tallinn: OÜ Aimwell, 2005), lk 254-255; vaata ka Cedric Sandford, *Why Tax Systems Differ* (Bath: Fiscal Publications, 2000), p 75 (Figure 5.1).

¹² Lehis, L., *Maksuõigus* (Tallinn: Juura 2004), lk 353.

¹³ Lehis, L., *Maksuõigus* 2 tr (Tallinn: Juura, 2009), lk 465.

tegemine.¹⁴ Müügimaks on nagu käibemaks kaudne käibelt võetav tarbimismaks, objektiivne, tähtajaline ja jooksev maks. Tegemist on sõltuva objektiga maksuga, sest müügimaksu objekt on käibemaksuga maksustatav käive.¹⁵

Tihti peetakse müügimaksu regressiivseks maksuks, sest maksu tasumise koormus langeb sellele osale elanikkonnast, kel on väiksem sissetulek. Siit tulenebki müügimaksu ja tulumaksu peamine erinevus: müügimaksu puhul ei võeta arvesse maksumaksja isiklikke asjaolusid.¹⁶ Kuna müügimaks on ettevõtetele määratud maks, siis maksu tasumise koormuse langemine elanikkonnale sõltub ettevõtjate otsustest – kas kaupade ja teenuste hindu müügimaksu tasumise kohustusest tulenevalt tõstetakse või mitte. Kui otsustatakse müüdavate kaupade ja osutavate teenuste hindu tõsta, siis kannavad maksu tasumise koormust kõik tarbijad, kes kaupu ostavad või kellele teenust osutatakse, sõltumata nende sissetulekust.

Eeltoodud lõikudes vaadeldi müügimaksu üldiselt, anti ülevaade maksumääruse kohustuslikest elementidest ja müügimaksu olemusest. Eestis on kehtiv õiguslik regulatsioon kohalike maksude kehtestamisel, millest omavalitsused peavad lähtuma, kuid siiski ei tarvitse maksumäärused, mis rakendavad üht ja sama maksu, olla ühesugused. Seetõttu võib müügimaks kohalike omavalitsuste territooriumil olla erineva sisuga, mis sõltub maksumääruses sätestatust. Alljärgnevalt vaadeldakse, milline on müügimaks Tallinnas.

Tallinna Linnavolikogu poolt 17.12.2009 vastu võetud määruse nr 45¹⁷ (edaspidi *müügimaksu määrus*), mida muudeti 08.04.2010 Tallinna Linnavolikogu määrusega nr 22¹⁸ paragrahvides on välja toodud maksu nimetus ja maksuobjekt, maksukohustuslane, mõisted, maksumäär, maksukohustuse tekkimise aeg, maksustatav väärtus, maksuvabastused, maksuhaldur, maksusumma arvutamine ja tasumise kord, maksudeklaratsioon, müügimaksu tasumise tähtpäev ja

¹⁴ Lehis, *Maksuõigus* 2 tr (Tallinn: Juura, 2009), lk 45.

¹⁵ Lehis, *Maksuõigus* 2 tr, *ibid*, lk 464.

¹⁶ Larking, B., *International Tax Glossary* 5th edn (Amsterdam: IBFD, 2005), p 354.

¹⁷ Müügimaks Tallinnas, vastu võetud Tallinna Linnavolikogu määrusega 17.12.2009 nr 45, kättesaadav Tallinna linna kodulehel <oigusaktid.tallinn.ee/?id=3001&aktid=116067&f=12> (13.02.2011).

¹⁸ Tallinna Linnavolikogu 17. detsembri 2009 määruse nr 45 „Müügimaks Tallinnas” muutmine, vastu võetud Tallinna Linnavolikogu määrusega 08.04.2010 nr 22, kättesaadav Tallinna linna kodulehel <oigusaktid.tallinn.ee/?id=3001&aktid=117065> (13.02.2011).

maksustamisperiood, vaidemenetlus, maksuõigusrikkumiste eest kohaldatavad karistused, rakendussätted ning määruse jõustumine.

Maksustamisel on möödapääsmatu maksu objektide ja subjektide ringi kindlaks tegemine. Vastavalt müüгимaksu määruse § 1 on Tallinna müüгимaksu objektiks maksukohustuslase poolt Tallinna linna territooriumil asuvas tegevuskohas või selle kaudu füüsilisele isikule (välja arvatud füüsilisest isikust ettevõtjale tema ettevõtluse tarbeks) jaekaubanduse, toitlustuse või teeninduse valdkonnas müüitud kaubad ja osutatud teenused. Seega, müüгимaksuga maksustatakse vaid füüsilisele isikule müüidavaid kaupu ja teenuseid, ostjatest välistatakse kõik füüsilisest isikust ettevõtjad ning juriidilised isikud.

Müüгимaksu subjektiks on kaupleja KaubTS mõistes, kes on registreeritud majandustegevuse registris, kellel on tegevuskoht majandustegevuse registri andmetel Tallinna linna territooriumil ning ta tegutseb jaekaubanduse, toitlustuse või teeninduse valdkonnas¹⁹. Maksukohustuse tekkimiseks peavad kõik eelnevalt loetletud tingimused olema täidetud üheaegselt. Lisaks tuleb maksumääruses tähelepanu pöörata määruses kasutatavatele mõistetele, et aru saada maksukohustuse tekkimise tingimustest.

Müüгимaksu määruse § 2 viidatakse kahele seadusele: KaubTS ja majandustegevuse registri seadusele²⁰ (MTRS). KaubTS viidatakse määruses mõiste „kaupleja” defineerimisel. MTRS § 2 lg 1 määrab ettevõtjad, kel peab olema registreering majandustegevuse registris - erinõuetega tegevusaladel tegutsevate ettevõtjad, seadusega nimetatud asutused, sihtasutused ja mittetulundusühingud. Seejuures, erinõudega tegevusala on majandustegevuse valdkond, millel tegutsemiseks on seaduse alusel vajalik majandustegevuse registri registreering või tegevusloa olemasolu, mille andmete avalikustamine majandustegevuse registris on nõutav²¹.

Müüгимaksu määruse § 3 annab ülevaate mõistetest ja selgitab, millises tähenduses neid müüгимaksu määruses kasutatakse. Määruses on välja toodud järgnevad

¹⁹ Müüгимaksu määrus, § 2.

²⁰ Majandustegevuse registri seadus, 11.02.2004, jõustunud 15.04.2004 - RT I 2004, 12, 79...RT I 2010, 22, 108, § 2 lg 1.

²¹ Majandustegevuse registri seadus § 2 lg 2.

mõisted: kaupleja, klient, kaup, teenus, kvartal, tegevuskoht, müügikoht, e-kaubandus, jaekaubandus, toitlustamine ja teenindus. Suuremas osas on mõistete defineerimisel lähtunud KaubTS (sh kaupleja, tegevuskoht, müügikoht, e-kaubandus, jaekaubandus, toitlustamine ja teenindus).

Maksukohustuse suurus sõltub õigusaktiga kehtestatud maksumäärast. Tallinna müügitaksu määr on 1% maksuobjektide alla kuuluvate kaupade ja teenuste maksustatavast väärtusest²². See on maksimummäär, mida eelmises peatükis välja toodud KoMS § 8 lg 3 kohalikel omavalitsustel müügitaksu rakendades kehtestada lubab.

1% maksumäära rakendamisel ja maksukohustuse deklareerimisel on vaja teada selle tekkimise aega. Maksukohustuse tekkimise aja seisukohalt on tähtsust omavad asjaolud esitatud müügitaksu määruses § 4¹. Maksukohustus tekib päeval, mil tehakse esimesena üks alljärgnevatest toimingutest:

1. Kauba ostjale lähetamine või kättesaadavaks tegemine või teenuse osutamine.
2. Kauba või teenuse eest osalise või täieliku makse laekumine.²³

Sellest järeldub, et müügitaksul on maksukohustuse tekkimise aeg analoogne käibemaksuga. Käibemaksuseaduse (KMS) § 11 lg 1 p 1 kuni 2²⁴ kohaselt tekib maksukohustus samal ajahetkel, mil müügitaksu puhul ehk eelnevas lõigus nimetatud ühe toimingute tegemisel.

Kestvuslepingu korral loetakse maksukohustuse tekkimise ajaks maksustamisperiod, millal lõpeb ajavahemik, mille kestel osutatud teenuse eest esitatakse arve või on kokku lepitud tasumine, olenevalt sellest, mis toimus varem²⁵. Ka selle määruse sätte puhul on esitatud kaks tingimust, millal võib maksukohustus tekkida. Kui üks tingimus on täidetud, loetakse maksukohustus tekkinuks.

Selleks, et müügitaksu arvutada, on vaja eelnevalt teada kauba või teenuse maksustatavat väärtust. Kauba või teenuse müügitaksuga maksustatav väärtus on

²² Müügitaksu määrus, § 4.

²³ Müügitaksu määrus, § 4¹ lg 1 p 1 kuni 2.

²⁴ Käibemaksuseadus, 10.12.2003, jõustunud 01.05.2004 - RT I 2003, 82, 554...RT I, 10.12.2010, 3, § 11 lg 1 p 1-2.

²⁵ Müügitaksu määrus, § 4¹ lg 2.

vastavalt KMS § 12 lg 1 kauba või teenuse müügihind ning kõik muu tasuna käsitatav (ilma käibemaksuta), mille kauba võõrandaja või teenuse osutaja kauba ostjalt, teenuse saajalt või kolmandalt isikult kauba või teenuse eest on saanud või saab²⁶. Kui tehing on tehtud välisvaluutas, siis kohaldatakse maksustatava väärtuse arvutamisel maksukohustuse tekkimise päeval kehtivat Eesti Panga vahetuskurssi²⁷.

Müügi maksu arvutamist saab selgitada lihtsa näite abil: oletatakse, et kauba netohind on 10 eurot, käibemaks sellelt kaubalt on siis $10 * 20\% = 2$ eurot ja liites saadud tulemile kauba netohind, saadakse kauba hind koos käibemaksuga, mis on $10 + 2 = 12$ eurot. Müügi maksu kohustus on $10 * 1\% = 0,1$ eurot. Näitest järeldub, et müügi maks arvutatakse lähtudes kauba või teenuse netohinnast ning aluseks ei võeta kauba või teenuse hinda koos käibemaksuga.

Müügi maksu kohustus ei laiene kõikidele müüdavatele kaupadele ja osutavatele teenustele. Müügi maksu määru ses on kehtestatud maksuvabastused mitmetele kaupadele ja teenustele. Müügi maksuga ei maksustata e-kaubanduse raames müüdu d kaupu ja teenuseid, jaotusvõrgu kaudu müüduvat elektri- ja soojusenergiat, maagaasi ning vett. Müügi maksust on vabastatud ka reisi ajal transpordivahendis müüduvad kaubad ja teenused. Transpordivahendi all mõistetakse määru ses vee- ja õhusõidukit, rongi või bussi. Lisaks peab olema täidetu d tingimus, et kõnealuse transpordivahendi reis algab või lõpeb väljaspool Tallinna territooriumi või see viibib reisi kestel väljaspool Tallinna territooriumi.²⁸

Ravimeid, rasestumisvastaseid vahendid, sanitaar- ja hügieenitooteid, meditsiiniseadmeid ning abivahendeid ei maksustata müügi maksuga, kui nad on sotsiaalministri 4. detsembri 2006 määru sega nr 63 „Käibemaksumääraga 9% maksustatavad ravimid, rasestumisvastased vahendid, sanitaar- ja hügieenitooted, meditsiiniseadmed ning abivahendid“ kehtestatud nimekirjas.²⁹

²⁶ Müügi maksu määru s, § 4² lg 1.

²⁷ Müügi maks määru s, § 4² lg 2.

²⁸ Müügi maksu määru s § 5 p 1-3.

²⁹ Müügi maksu määru s § 5 p 4.

Müügitaksu määruse § 5 punktides 5 kuni 8 sätestatud maksuvabastuse kohaldumine sõltub Eesti Tollitariifistikust (ETT)³⁰. Müügitaksu määruse § 5 p 5 sätestab, et müügitaksuga ei maksustata leiva- ja saiatooted, mis ei sisalda mett, mune, juustu, marju või puuvilju (ETT alamrubriiki 1905 90 30 kuuluvad tooted). Müügitaksu määruse § 5 p 6 kohaselt on maksust vabastatud ka piim, röösk koor, petipiim, kalgendatud piim ja koor, jogurt, keefir ja muu fermenteeritud või hapendatud piim ja koor (rubriikidesse 0401-0403 kuuluvad tooted), välja arvatud pulbrina, graanulitena või muul tahkel kujul (alamrubriikides 0402 10, 0402 21, 0402 29, 0403 10 51, 0403 10 53, 0403 10 59, 0403 90 11, 0403 90 13, 0403 90 19, 0403 90 31, 0403 90 33, 0403 90 39, 0403 90 71, 0403 90 73 ja 0403 90 79 tooted).

Müügitaksu kehtestajad on mõelnud määrukses ka väikelaste emade majanduslikule olukorrale. Sellest tulenevalt on müügitaksust vabastatud püreestatud (homogeenitud) toidusegud, mis on mõeldud kasutamiseks väikelaste toitadena (alamrubriikidesse 1602 10, 2005 10, 2007 10 ja 2104 20 kuuluvad tooted), spetsiaalne imikupiim (alamrubriiki 0402 29 11 kuuluvad tooted), jaemüügiks pakendatud väikelaste toidud pulbrilisel või vedelal kujul (alamrubriiki 1901 10 00 kuuluvad tooted) ning piima ja piimatooteid sisaldavad väikelaste toidud (alamrubriiki ex99 90 1901* kuuluvad tooted)³¹. Lisaks jäävad maksustavate toodete hulgast välja imikumähkmed (alamrubriiki 4818 40 91 kuuluvad tooted)³².

Viimane määruses sätestatud maksuvabastus on seotud paadimaksu kehtestamisega Tallinnas, millest lähtudes laieneb maksuvabastus tehnilisele ülevaatusetele kuuluvatele 4 kuni 12 meetri pikkustele paatidele, jahtidele ja kaatritele.³³

Lisaks maksu kogumisele on tähtis reguleerida selle administreerimist. Müügitaksu haldavad Eesti Maksu- ja Tolliamet (EMTA) ja Tallinna Ettevõtlusamet³⁴. Tallinna Ettevõtlusameti ülesanneteks on maksukohustuslaste nõustamine müügitaksu alal, maksu arvestuse kontrollimine ja Tallinna Ettevõtlusametile esitatud vaiete edastamine Tallinna Linnakantselei linna sisekontrolöri teenistusele³⁵. Veel teostavad

³⁰ Eesti Tollitariifistik, kättesaadav Eesti Maksu- ja Tolliameti kodulehel <www.emta.ee/index.php?id=1614> (13.02.2011).

³¹ Müügitaksu määrus § 5 p 7.

³² Müügitaksu määrus § 5 p 8.

³³ Müügitaksu määrus § 5 p 9.

³⁴ Müügitaksu määrus § 6 lg 1.

³⁵ Müügitaksu määrus, § 6 lg 2.

Tallinna Ettevõtlusameti maksuhaldurid koostöös EMTA-ga müügitasumise osas järelevalvet³⁶. EMTA ülesanneteks on müügitasumise deklaratsioonide vastuvõtmine, kontrollimine ja vigadest teavitamine, müügitasumise sissenõudmine ja tagastamine, maksuvõla ajatamine ning EMTA-le esitatud vaiete menetlemine³⁷.

Tallinna linnal ning EMTA-l on sõlmitud ka kehtiv haldusleping müügitasumise kogumise volitamiseks³⁸. Tallinna linna ülesanneteks on maksukohustuslaste sisuline nõustamine ja juhendamine müügitasumise määramise osas, juhend- ja infomaterjalide väljatöötamine, maksukohustuslaste andmete edastamine EMTA-le, kontroll ning müügitasumise määramise rikkujate suhtes sanktsioonide rakendamine³⁹.

Tallinna linnal on müügitasumise kehtestamisega seoses maksukogumist organiseerivad ülesanded. Tallinna Ettevõtlusametil on müügitasumise haldamisel nõustav roll, sest otseselt sealsed maksuhaldurid müügitasumise deklaratsioonidega ei tegele. EMTA on oluline lüli müügitasumise deklareerimise protsessis.

Maksusumma arvutamise ja tasumise kord on reguleeritud müügitasumise määramise § 7. Maksukohustuslane arvutab deklaratsiooni alusel tasumisele kuuluva maksusumma, mis tuleb tasuda EMTA-le. Kui kohustust tähtpäevaks ei täideta, siis hakatakse maksusummal arvestama intressi, mis tuleb maksukohustuslasel hiljem tasuda.⁴⁰

Müügitasumise määramise § 8 lg 1 sätestab, et maksukohustuslane on kohustatud esitama EMTA-le kvartalile järgneva kuu 20. kuupäevaks maksudeklaratsiooni rahandusministri poolt kehtestatud müügitasumise deklaratsiooni vormil⁴¹. Deklaratsiooni esitamise kohustus kehtib maksukohustuslase majandustegevuse registrist kustutamiseni.

³⁶ Tallinna linn, „Tallinna Ettevõtlusamet – müügitasumise nõustaja ja haldaja”, <www.tallinn.ee/est/ettevotjale/g7314s50598> (13.02.2011).

³⁷ Müügitasumise määramise § 6 lg 3.

³⁸ Haldusleping müügitasumise kogumise volitamiseks, 26.05.2010, jõustunud 29.05.2010 - RT I 2010, 27, 143.

³⁹ Madison, M. ja Teras, A., „Maksu- ja Tolliamet müügitasumise kogujana” (2010), <www.tallinn.ee/est/ettevotjale/g7314s50504> (13.02.2011).

⁴⁰ Müügitasumise määramise § 7 lg 1-3.

⁴¹ Tallinna müügitasumise deklaratsiooni vorm, kättesaadav Eesti Maksu- ja Tolliameti kodulehel <www.emta.ee/public/Blanketid_ja_vormid/Myygitasumise/Myygitasumise_deklaratsioon_A4_2poolne.pdf> (13.02.2011).

Müügimaksu määruse § 8 lg 2 kohaselt saadetakse deklaratsioon EMTA-le elektroonilist andmesidet kasutades, posti teel või antakse üle EMTA ametiruumides. Maksukohustuslane võib valida deklaratsiooni esitamise viisi, kuid tuleb järgida müügimaksu määruse § 8 lg 3, mis sätestab, et deklaratsiooni esitamise korral elektroonilist andmesidet kasutades peab elektrooniline allkiri olema antud viisil, mis võimaldab tuvastada deklaratsiooni esitanud isikut ja allkirja andmise aega.

Deklareerimise seisukohalt tuleb eelnevalt teada, millist ajavahemikku tuleb deklaratsioonil kajastada. Müügimaksuga maksustamise periood lähtudes müügimaksu määruse § 9 lg 2 on kvartal. Kvartali all mõistetakse ajavahemikku 01.01-31.03 (esimene kvartal), 01.01-30.06 (teine kvartal), 01.07-30.09 (kolmas kvartal) ja 01.10-31.12 (neljas kvartal)⁴². Maksukohustuslane on kohustatud müügimaksu tasuma kvartalile järgneva kuu 20. kuupäevaks sularahata arvelduse korras⁴³. Seega, lähtudes müügimaksu määruse § 9 lg 2 kuni 3 ning KMS § 27 lg 1, esitatakse nii müügimaksu kui ka käibedeklaratsioon 20. kuupäeval, kuid käibemaksu maksustamisperiood on kalendrikuu.

Maksukohustuslastel on lisaks kohustustele õigused, mida maksuhaldurid peavad järgima. Müügimaksu määruse § 10 sätestab vaidemenetluse korra, et tagada maksukohustuslase õigused maksumenetluses. Kohustuste mittetäitmist reguleerib müügimaksu määruse § 11, kus on välja toodud maksuõigusrikkumiste eest kohaldatavate karistuste seaduslikud alused.

Tallinna müügimaksu määrus sisaldab maksumääruse kohustuslikke elemente. Tallinna müügimaksu puhul sõltub kauba või teenuse maksustamine sellest, kellele seda kaupa müüakse või teenust osutatakse (füüsiline isik), millise tegevuse raames seda tehakse (jaekaubandus, toitlustus või teenindus), millisest tegevuskohast kaupa müüakse või teenust osutatakse (Tallinn) ning kas müüdüd kaubale või osutatud teenusele laieneb müügimaksu määrukses loetletud maksuvabastus.

⁴² Müügimaksu määrus, § 3.

⁴³ Müügimaksu määrus, § 9 lg 3.

2. MÜÜGIMAKSU KOGUMISE JA ADMINISTREERIMISEGA SEOTUD PROBLEEMID TALLINNAS

2.1 Tallinna müüгимaksu subjektide määratlemisega seonduvad probleemid

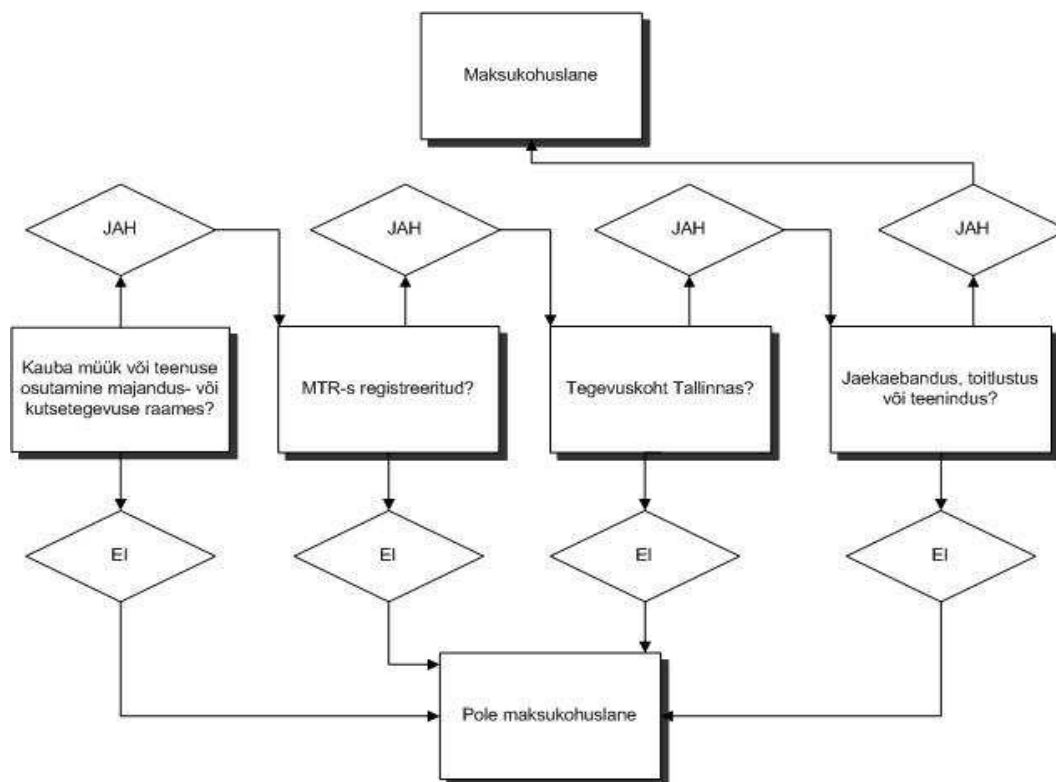
Maksu subjekti määratlemine on sõltumata maksuliigist iga maksuseaduse või – määruse kohustuslik element. Maksu ei saa maksta, kui ei ole teada, kellele on see kohustus õigusaktiga määratud. Probleemid algavad aga sellest, kui arusaadavalt on määratletud maksusubjektide ring.

Maksu subjekt on maksusuhte kohustatud pool (võlgnik) ehk isik, kes on maksuseaduses sätestatud teokoosseisu ilmnemisel kohustatud maksu maksta või täitma muid seadusest tulenevaid kohustusi⁴⁴. Maksuõigussuhte kohustatud subjekti üldnimetus on maksukohustuslane⁴⁵. Käesolevas töös ei analüüsita mitte maksuseadust, vaid –määrust, kuid see ei mõjuta eelnevalt defineeritud maksu subjekti tähendust. Tallinna müüгимaksu määruse tekst on maksukohustuslase mõiste määratlemisel kohati ebaselge ja seda ei ole võimalik üheselt mõista.

Alapeatükis 1.2 anti ülevaade maksukohustuslase definitsioonist Tallinna müüгимaksu määrusest lähtudes. Müüгимaksu maksab isik, kes vastab müüгимaksu määruuses sätestatud maksukohustuslase mõistele. Selleks, et paremini selgitada maksukohustuse tekkimist Tallinna müüгимaksu osas, esitatakse järgnevalt maksukohustuse tekkimine joonisena.

⁴⁴ Lehis, L., *Maksuõigus* 2 tr (Tallinn: Juura, 2009), lk 99.

⁴⁵ *Ibid.*

Joonis 1. Tallinna müügimaksu maksukohustuslane⁴⁶

Joonisel 1 on esitatud neli tingimust, mis peavad müügimaksu maksukohustuse tekkimiseks olema üheaegselt täidetud. Kui isik (füüsilisest isikust ettevõtja või juriidiline isik) müüb kaupu ja osutab teenuseid majandus- või kutsetegevuse raames, tal on registreering majandustegevuse registris, tema tegevuskoht majandustegevuse registri andmetel asub Tallinna territooriumil ning ta tegutseb jaekaubanduse, toitlustuse või teeninduse valdkonnas, siis see isik on maksukohustuslane Tallinna müügimaksu määruse mõistes. Kui aga isik ei vasta ühele neljast tingimusest, siis ei ole tegemist Tallinna müügimaksu maksukohustuslasega.

Joonisest lähtudes on maksukohustuslase väljaselgitamine lihtne protsess, kus tuleb leida vastused neljale küsimusele ning vastustele tuginedes määratakse kindlaks maksukohustuse tekkimine. Praktikas see aga tegelikult nii lihtne ei ole. Tekivad mitmed probleemid, millele tuleks tähelepanu pöörata.

⁴⁶ Künnap, P., „Müügimaks Tallinnas õiguslikud aspektid“ (2010), <www.seminar.aripaev.ee/images/originalimages/Paul%20K%C3%BCnnap_presentation.sales-tax.2010-06-03.paulk-f22bd.pdf> (13.02.2011).

Maksudohustuslase mõiste on müügitaksu määrukses selgitatud, viidates seejuures KaubTS. Maksudohustuse väljaselgitamine vajab mitmete mõistete tõlgendamist, mis võib tekitada olukorra, mil isik peab pöörduma õigusabiteenuse osutajate poole, et saada lisaselgitusi lihtsamis sõnastuses kui seda võimaldab õiguskeel. Küsimusi on võimalik esitada ka Tallinna kodulehel, kuid vastus saadakse ikkagi õiguskeeles, mis tuleneb müügitaksu määrukses sõnastusest. Kuigi kõik kuus ettevõtte esindajad, kellega intervjuud läbi viidi, vastasid, et Tallinna müügitaksu määrukses on arusaadav, selgus siiski, et A-Selver AS töötajad pidid Tallinna müügitaksu määrukses mõistmiseks tegema eelnevalt koostööd juristidega⁴⁷.

Eelmise lõigu selgitamiseks tuuakse välja üks küsimus, mis on esitatud Tallinna kodulehel Tallinna müügitaksu korduma kippuvate küsimuste all: kellele ja mis kuupäevast alates kehtib Tallinna müügitaks. Vastuse antud küsimusele on müügitaksu määrukses § 2 täpne sõnastus, lisaks on veel esitatud Tallinna müügitaksu määrukses § 3 toodud mõistete (kaupleja, teenindus, jaekaubandus ja toitlustamine) tähendused ning kõnealuse määrukses § 13 tulenev määrukses rakendamise kuupäev (01.06.2010)⁴⁸. Kui isik soovis küsimusele saada vastust lihtsamis sõnastuses kui müügitaksu määrukses, siis tegelikult ta oma küsimusele vastust ei saanud.

Müügitaksu mõistete tõlgendamisega on seotud veel teinegi probleem. Mõiste „jaekaubandus“ on KaubTS ja müügitaksu määrukses ebaõnnestunult määratletud⁴⁹. Müügitaksu määrukses § 3 p 9 järgi on jaekaubandus kaubandustegevus, mille korral müüakse kliendile kaupa ja selle müügitaksuga seonduvat teenust ning sellega kaasneva tegevusena võib valmistada või serveerida toitu⁵⁰. Sellest võib välja lugeda, et müügitaksu subjektiks on ainult need kaupmehed, kes kauplevad toidukaupadega – tööstuskaupadest ei ole ju võimalik toitu valmistada ega neid toiduna serveerida⁵¹.

⁴⁷ Vt lisa 1. Intervjuu A-Selver AS juhatuse liikme Andres Heinveriga, lk 43; lisa 2. Intervjuu Emahool OÜ pearaamatupidaja Urve Aleviga, lk 45; lisa 3. Intervjuu OÜ Baltman pearaamatupidaja Heili Kassiga, lk 47; lisa 4. Intervjuu St. Patrick's OÜ juhatuse liikme Priit Vahega, lk 49; lisa 5. Intervjuu Bauhof Eesti tegevdirectori Jaanus Vihandiga, lk 51; lisa 6. Intervjuu anonüümseks jääda soovinud ettevõtte esindajaga, lk 53.

⁴⁸ Tallinna linn, „Tallinna müügitaksu korduma kippuvad küsimused“ (2010), <www.tallinn.ee/est/ettevotjale/Tallinna-muugitaksu-korduma-kippuvad-kusimused#1> (13.02.2011).

⁴⁹ Elling, T., „Tallinna müügitaks – küsimusi rohkem kui vastuseid“, 45 *Raamatupidamise Praktik* (2010), nr 5, 4-9, lk 7.

⁵⁰ *Ibid.*

⁵¹ *Ibid.*

Eesti keele ekspertide arvates on jaekaubanduse definitsioonis ebaõnnestunult kasutatud sidesõna „ning“, mis pöörab KaubTS ja seetõttu ka maksumääruse mõtte täiesti tagurpidi. Võib küll aru saada, et määruse kehtestajad on mõelnud nii tööstus- kui ka toidukaupu, aga müügitaksu määrus on siiski mitmeti tõlgendatav ja seda see olla ei tohiks. KaubTS sõnastusest ei selgu, kas jaemüüja definitsioonis on tegemist kolme iseseisva tingimusega või hoopis ühe ja sama tingimusega, mis koosneb kolmest erinevast osast.⁵²

Eelnevast lähtudes tuleneb vajadus muuta mõistet „jaekaubandus“ mitte ainult maksumääruses, vaid ka KaubTS, kuna probleem saab tegelikult alguse KaubTS kasutatavast mõistest. Tallinna müügitaksu määrukses sisalduv viide KaubTS tuleb aga siiski alles jätta, sest erinev mõistete kasutamine võib tekitada Tallinna müügitaksu määrukse ja KaubTS regulatsioonile alluvates ettevõtjates arusaamatusi.

Lisaks eelpool analüüsitud probleemidele, mis tulenevad müügitaksu määrukses kasutatavatest mõistete definitsioonidest, tekivad mitmed küsimused seoses registreeringuga majandustegevuse registris. Tallinna müügitaksu määruksest järeldub, et registreeringuga seonduvate käivete eraldamisega seotud probleemide tekkimisel peavad ettevõtjad ise leidma erinevaid viise, kuidas neid probleeme lahendada, mis omakorda tekitab ettevõtjatele lisatööd. Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioon on arvamusel, et maksumaksjatele on maksukohustuse väljaselgitamiseks ja täitmiseks pandud ebaproportsionaalselt palju lisakohustusi⁵³.

Näiteks, kui isikul on korraga registreering nii hulgi- kui ka jaekaubanduse valdkonnas, kuidas määratakse kindlaks jaekaubanduse osa. Tallinna Linnavalitsus on seisukohal, et müüja peab ise välja töötama meetodika, kuidas eraldada jaekaubanduse, teeninduse ja toitlustuse käibed muudest käivetest, ning kuidas tuvastada ostja isik.⁵⁴

⁵² Elling, T., „Tallinna müügitaks – küsimusi rohkem kui vastuseid“, 45 *Raamatupidamise Praktik* (2010), nr 5, 4-9, lk 7.

⁵³ Laanemägi, J., „Väikeettevõtjate esindusorganisatsioon on müügitaksu suhtes kriitiline“, 227 *Eesti Majanduse Teataja* (2010), nr 4, 43-44, lk 43.

⁵⁴ Lehis, L., „Kus on parem müügitaks?“ *MaksuMaksja* (2010), nr 5, 17-21, lk 17.

Lõputöös läbi viidud intervjuudest selgus, et maksukohustuse väljaselgitamine tõi ettevõtjatele kaasa nii lisakohustusi kui ka –kulutusi. Intervjueeritavatel küsiti võimalike lisakulutuste kohta, mida nad pidid tegema müügitulu arvestuse pidamiseks. Kuuest ettevõtte esindajast neli vastasid, et müügitulu arvestuse pidamine suurendas raamatupidajate töökoormust⁵⁵. St. Patrick's OÜ juhatuse liikme Priit Vahe sõnul seisnesid neil lisakulutused kassa- ja raamatupidamisprogrammide muudatustes⁵⁶. Veel toodi kulutusena toodi välja enne maksustamisperioodi algust teenindajatele mõeldud infoseminaride läbiviimine⁵⁷.

Erinevates Tallinnas tegutsevates ettevõtetes suurenes müügitulu kehtestamisega ressursikulu, sisaldades nii raha- kui ka ajakulu, mis väljendus töötajate, eelkõige raamatupidajate töökoormuse suurenemises. Kolm ettevõtte esindajat tõid lisandunud töökoormuse välja kui probleemi seoses müügitulu kehtestamisega Tallinnas⁵⁸. Neli intervjueeritavat esitasid tehtud lisakulutusi probleemkohana, sest toodete ja teenuste hindu müügitulu tõttu ei tõstetud⁵⁹. A-Selver AS juhatuse liige ei toonud probleemina välja ei aja- ega ka ressursikulu, vaid müügitulu kajastamise raamatupidamises⁶⁰.

Eeltooduga aga Tallinna müügitulu määrusest tulenevad probleemid ei piirne Määrusest ei ole võimalik üheselt aru saada, kas teatud erisustega ettevõtted on müügitulu kohustuslased või mitte. Sellistel ettevõtetel on võimalus pöörduda selgituste saamiseks Tallinna Ettevõtlusameti või EMTA poole. Küsimusi müügitulu teemal saab esitada ka Tallinna kodulehel.

Näiteks, rändkauplus, mis müüb oma kaupa Tallinnas. Maksumäärusest ei olnud võimalik aru saada, kas rändkauplus vastab maksukohustuslase mõistele või mitte ning seetõttu esitati küsimus Tallinna kodulehel korduma kippuvate küsimuste all ning vastusena saadi, et maksusubjekti alla ta siiski ei lähe seetõttu, et rändkaupluse

⁵⁵ Vt lisa 2. Intervjuu Emahool OÜ pearaamatupidaja Urve Aleviga, lk 45; lisa 3. Intervjuu OÜ Baltman pearaamatupidaja Heili Kassiga, lk 47; lisa 5. Intervjuu Bauhof Eesti tegevdirectori Jaanus Vihandiga, lk 51; lisa 6. Intervjuu anonüümseks jääda soovinud ettevõtte esindajaga, lk 53.

⁵⁶ Vt lisa 4. Intervjuu St. Patrick's OÜ juhatuse liikme Priit Vahega, lk 49.

⁵⁷ Vt lisa 3. *Supra nota* 55.

⁵⁸ Vt lisa 2. *Supra nota* 55; lisa 3. *Supra nota* 55; lisa 4. *Supra nota* 56.

⁵⁹ Vt lisa 3. *Supra nota* 55; lisa 4. *Supra nota* 56; lisa 5. *Supra nota* 55; lisa 6. *Supra nota* 55.

⁶⁰ Vt lisa 1. Intervjuu A-Selver AS juhatuse liikme Andres Heinveriga, lk 43.

puhul ei ole võimalik määratleda Tallinnas asuvat tegevuskohta⁶¹. Ehitajate töövaldkonna puhul kindel seisukoht puudub – Tallinna müügitaksu määrusest ei ole võimalik järeldada, kas nemad on müügitaksu subjektid või mitte. Ühistransporditeenuse osas on jõutud selgusele, et seda müügitaksuga ei maksustata⁶².

Tallinna müügitaksu kohustuse väljaselgitamine võib põhjustada ettevõtjate seas maksekuulekuse langust. Kui isikul on raske määruse sisu mõista, siis on tal keeruline aru saada maksukohustuse tekkimisest. Teadmatust maksukohustusest vähendab selle täitmist ja müügitaksust laekuvate tulude hulka.

Tallinna müügitaksu määruse üheks probleemkohaks maksukohustuslase jaoks on müügitaksu deklaratsiooni esitamise viis. Lähtudes müügitaksu määrusest, võib maksudeklaratsiooni esitada ka elektroonilist andmesidet kasutades, kuid ei ole teada, mida see täpselt tähendab. Määrusest ei ole võimalik aru saada, kas elektrooniline andmeside tähendab e-maksuameti teenuseid või hoopis e-kirjade vahetust, kuid müügitaksu määruse sõnastusest võib aru saada, et on mõeldud pigem e-kirjade vahetust – e-maksuameti puhul ei peaks eraldi välja tooma kohustust tuvastada deklaratsiooni esitanud isikut ja allkirja andmise aega⁶³.

Maksukohustuslastel on raske mõista elektroonilise andmeside tähendust, sest müügitaksu määruses ei ole eraldi välja toodud, mida antud mõiste hõlmab – kas nii e-maksuameti teenuseid kui ka e-kirjade vahetust või ainult ühte võimalust neist kahest. Sellest tulenevalt võivad tekkida probleemid maksudeklaratsioonide esitamisega. Veel tekitab probleeme müügitaksu deklaratsiooni vorm. Lõputöö raames läbi viidud intervjuust selgus, et müügitaksu deklaratsiooni vorm võiks olla lihtsam⁶⁴.

⁶¹ Tallinna linn, „Tallinna müügitaksu korduma kippuvad küsimused“ (2010), <www.tallinn.ee/est/ettevotjale/Tallinna-muugitaksu-korduma-kippuvad-kusimused#1> (13.02.2011).

⁶² *Ibid.*

⁶³ Elling, T., „Tallinna müügitaks – küsimusi rohkem kui vastuseid“, 45 *Raamatupidamise Praktik* (2010), nr 5, 4-9, lk 8.

⁶⁴ Vt lisa 6. Intervjuu anonüümseks jääda soovinud ettevõtte esindajaga, lk 53.

Tallinna müügitasud määruse tekst on maksukohustuslase jaoks raskesti mõistetav, sisaldab mitmeid viiteid KaubTS, mistõttu määruse mõistete tõlgendamiseks võib vaja minna juristide abi, kes valdavad erinevate seaduste juriidilist sisu. Määrusest ei ole võimalik täpselt aru saada, millised ettevõtted on maksukohustuslased ja millised mitte. Seetõttu esitatakse müügitasud määruse kohta küsimusi Tallinna kodulehel müügitasud korduma kippuvate küsimuste rubriigis. Probleeme tekitavad majandustegevuse registreeringuga seonduv käivete eraldamine, mõiste „jaekaubandus“ ning müügitasud määruses sätestatud deklareerimiskohustuse täitmise viis ja deklaratsiooni vorm. Maksukohustuse täitmine on põhjustanud ettevõtjatele lisakoormust, mis väljendub nii aja- kui ka ressursikulus.

Probleemid, mis tulenevad maksumääruse ebaselgusest, võivad langetada ettevõtjate maksekuulekust. Kui ei ole võimalik aru saada, kas ettevõtte on maksukohustuslane või mitte, siis ei saa maksukohustust täita. Lisaks võivad ettevõtjad ignoreerida neile ebaselget maksumäärust seda mitte täites, kuigi nad on teadlikud selle olemasolust.

Selleks, et aidata kaasa Tallinna müügitasud määruse ebaselguse vähendamiseks, teeb töö autor ettepaneku muuta Tallinna müügitasud määruses ja KaubTS kasutatava mõiste „jaekaubandus“ definitsiooni ning sõnastada see järgnevalt: „jaekaubandus on kaubandustegevus, mille korral müüakse kliendile kaupa või selle müügitasud seonduvat teenust, sealhulgas võib sellega kaasneva tegevusena valmistada või serveerida toitu“. Sellest mõistest on võimalik aru saada, et jaekaubandus on kas kauba müük või teenuse osutamine, olenemata kauba liigist, kusjuures eraldi on segaduse vältimiseks sõnaga „sealhulgas“ välja toodud, et see mõiste hõlmab lisaks toidu valmistamist ja serveerimist.

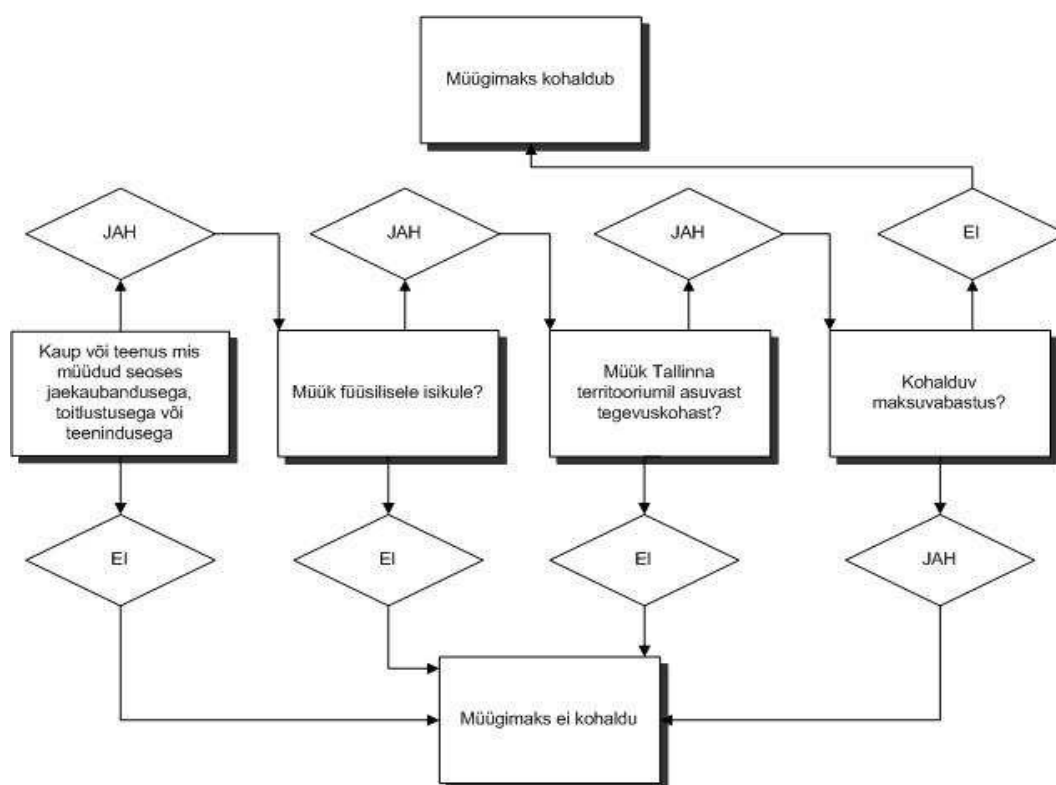
2.2 Tallinna müügitasud objektide määratlemisega seonduvad probleemid

Maksu kehtestamisel ei piisa vaid maksumääruses maksukohustuslase määratlemisest. Kui on õigusaktiga reguleeritud ainult maksu subjekt, siis ei saa maksusummat määrata. Lisaks maksu subjektile on vajalik õigusaktis sätestada maksu objekt.

Olenevalt maksu olemusest võivad selle objektid olla erinevad. Maksu objekte tuleb õigusaktis piirata, sest kõike maksustada ei saa

Maksu objekt (maksustamisobjekt) on maksustamise alus⁶⁵. Selleks võib olla tegevuse või toimingu resultaat, selle tulemusena tekkinud või üleantud ese või hüve⁶⁶. Müügitaksu kui käibelt võetava maksu objektiks on mingi eseme üleminek (käive)⁶⁷. Tallinna müügitaksu määrusest tulenevalt on raske kindlaks teha, milline on maksuobjektide ring.

Müügitaksu objektist anti ülevaade alapeatükis 1.2. Määruses toodud müügitaksu kohaldumise aluste selgitamiseks esitatakse need allpool toodud joonisena.

Joonis 2. Tallinna müügitaksu kohaldumise alused⁶⁸

⁶⁵ Lehis, L., *Maksuõigus* 2 tr (Tallinn: Juura, 2009), lk 96.

⁶⁶ *Ibid.*

⁶⁷ *Ibid.*

⁶⁸ Künnap, P., „Müügitaks Tallinnas õiguslikud aspektid“ (2010), <www.seminar.aripaev.ee/images/originalimages/Paul%20K%C3%BCnnap_presentation.sales-tax.2010-06-03.paulk-f22bd.pdf> (13.02.2011).

Jooniselt 2 järeldeb, et Tallinna müügitaksu maksukohustuslase välja selgitamiseks tuleb vaadelda nelja tingimust, mis peavad kõik olema täidetud üheaegselt. Müügitaksu kohaldamiseks peab kaup või teenus olema müüdud seoses jaekaubandusega, toitlustusega või teenindusega, kaup peab olema müüdud või teenus osutatud füüsilisele isikule, kauba müük või teenuse osutamine peab olema toimunud Tallinna territooriumil asuva tegevuskoha kaudu ning kaubale või teenusele ei kohaldu ükski müügitaksu määruses nimetatud maksuvabastus. Kui üks neist neljast tingimusest langeb ära, siis Tallinna müügitaks ei kohaldu.

Müügitaksuga maksustatakse vaid füüsilisele isikule müüdavaid kaupu ja osutatavaid teenuseid. Ainult füüsilistele isikutele toimuva kauba müügi või teenuse osutamisega püütakse piiritleda jae- ja hulgi-kaubandust ning vältida kumulatsiooni⁶⁹. Kui mõnel puhul võiks lahenduseks olla ostja avaldusele tuginemine, siis näiteks automaatide kaudu müüdud kauba puhul (näiteks automaattanklates) on see võimatu⁷⁰. Võib järeldada, et kui kaup tuleb toidupoes ostma füüsilisest isikust ettevõtjast, kes ei soovi kassas müügitaksu maksta, siis lasub tõestamise koormus ostjal, kuid kas ja kuidas peab ta kaupade seotust oma ettevõtlusega tõestama, et ta saaks arve ilma müügitaksuta, on siamaani teadmata⁷¹.

Kuna toidupoodides müüakse esmatarbekaupu ja seetõttu on tarbijaid rohkem kui mõnes teist liiki kaupade müügitaksuga tegelevas poes, siis võib probleeme tekitada rahulolematust kassa järjekorras seisvate tarbijate seas. Kui füüsilisest isikust ettevõtjast tõendab kassa, et kaubad on ostetud tema ettevõtluse tarbeks, siis selline tegevus kulutab nii klienditeenindaja kui ka teiste klientide aega.

Eesti Tarbijate Ühistute Keskliidu juhatuse esimees Kati Kusmin on seisukohal, et praktikas pole aga tavalises toidu- ja esmatarbekauba kaupluse maksuarvestuses võimalik füüsilise või juriidilise isiku eristamine, mille tõttu on ka juriidilised isikud tõenäoliselt kauplusest ostes sunnitud müügitaksu läbi kaasneva hinnatõusu

⁶⁹ Lehis, L., „Uudiseid müügitaksu rindelt”, *MaksuMaksja* (2010), nr 4, 5-6, lk 5.

⁷⁰ Künnap, P. ja Loor, K., „Müügitaksu saab tagasi nõuda” (2010), <www.sorainen.ee/index.php?id=24521> (13.02.2011).

⁷¹ Elling, T., „Tallinna müügitaks – küsimusi rohkem kui vastuseid“, 45 *Raamatupidamise Praktik* (2010), nr 5, 4-9, lk 5.

tasuma⁷². Kaupmeeste Liidu tegevdirektor Marika Merlai arvates tuleks müügitasude arvestada igas kaupluses ja iga müüdud kauba maksumuse kohta, mis loob ettevõtjatele põhjendamatult suure koormuse⁷³.

Töös läbi viidud intervjuudest selgus, et nendes ettevõtetes, mis tegutsevad üle Eesti, eraldatakse kaupluste käibed majandustarkvara kasutades müügitasude loikes⁷⁴. Füüsilistest ja juriidilistest isikutest klientide eristamiseks kasutavad ettevõtjad peamiselt juriidiliste isikutega lepingute sõlmimist, nende klientideks registreerimist või arvega ostmist⁷⁵. OÜ Baltman aga kasutab juriidiliste isikute ostude üle arvepidamiseks eraldi välja töötatud aruande vormi ja protseduurireegleid⁷⁶. A-Selver AS esindaja lisas, et kui ei suudeta juriidilistest isikutest kliente tuvastada, siis makstakse müügitasude veel nende klientide pealt⁷⁷, mis näitab, et tegelikkuses võib müügitasude koormus olla veelgi suurem.

Maksukoormust ei suurenda ainult probleem, mis on seotud füüsilisest ja juriidilisest isikust klientide eristamisega, vaid lisaks võib maksukoormus kasvada teatud toodete erisusest. Näiteks kuulub selliste toodete alla alkoholi, mida maksustatakse aktsiisiga⁷⁸. Kui aga Tallinnas tegutseb ettevõtte, mis müüb klientidele alkoholi, siis tuleb sellelt müügitasude tasuda, olenemata asjaolust, et seda toodet on eelnevalt maksustatud aktsiisiga. St. Patrick's OÜ juhatuse liikme sõnul tekitab aktsiisitoodete topeltmaksustamine ettevõttes segadust⁷⁹. Seega võib müügitasude olla mõne ettevõtja jaoks koormavam kui teisele, kuid siiski saavad osa ettevõtjatest kasutada müügitasude määramise võimalusi, mis vähendavad võimalikku maksukohustust, kasutades selleks näiteks e-kaubandust.

⁷² Luik, J., „Müügitasude kaetakse hinnatõusu ja tööjõukulude vähendamisega“, 228 Eesti Majanduse Teataja (2010), nr 5, 43-46, lk 44.

⁷³ Luik, J., „Müügitasude kaetakse hinnatõusu ja tööjõukulude vähendamisega“, 228 Eesti Majanduse Teataja (2010), nr 5, 43-46, lk 45.

⁷⁴ Vt lisa 1. Intervjuu A-Selver AS juhatuse liikme Andres Heinveriga, lk 43; lisa 3. Intervjuu OÜ Baltman pearaamatupidaja Heili Kassiga, lk 47; lisa 5. Intervjuu Bauhof Eesti tegevdirektori Jaanus Vihandiga, lk 51; lisa 6. Intervjuu anonüümseks jääda soovinud ettevõtte esindajaga, lk 53.

⁷⁵ Vt lisa 1. *Ibid*; lisa 2. Intervjuu Emahool OÜ pearaamatupidaja Urve Aleviga, lk 45; lisa 4. Intervjuu St. Patrick's OÜ juhatuse liikme Priit Vahega, lk 49; lisa 5. *Ibid*.

⁷⁶ Vt lisa 3. *Supra nota* 74.

⁷⁷ Vt lisa 1. *Supra nota* 74.

⁷⁸ Alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisiseadus, 04.12.2002, jõustunud 01.04.2003 - RT I 2003, 2, 17...RT I, 30.12.2010, 3, § 1 lg 1.

⁷⁹ Vt lisa 4. *Supra nota* 75.

Müügi maksu määruse § 3 on välja toodud e-kaubanduse mõiste, mis tähendab kauba või teenuse müügiks pakkumist ja müüki Internetis ilma osapoolte üheaegse füüsilise kohalolekuta. Füüsilise kohaloleku all mõeldakse seda, et müüja ja ostja omavahel ei kohtu. Küsimust tekitab aga osapoolte füüsilise kohtumise tõestamine.⁸⁰ Tegelikult on seda praktikas võimatu tõestada, sest sel juhul peaks olema igal e-kaubanduses tegeleval müüjal oma maksuhaldur, kes tema tehinguid jälgib ja fikseerib, kas ostja ja müüja kohtusid või mitte.

Näiteks, tegelevad e-kaubandusega ka sellised kauplused, kellel füüsilist müügikohta polegi ning kogu kauba tellimine ja selle eest maksmine toimub Interneti teel. Kaup tellitakse Eestisse kohale just kliendi jaoks, aga järele läheb ta sellele ikkagi ise – seega kohtuvad osapooled vähemalt hetkeks ka füüsiliselt. Formaaljuriidiliselt ei ole sellisel juhul tegemist e-kaubandusega, sest osapooled on kauba üleandmisel ühel ajal füüsiliselt kohal. Maksuhalduril on aga hiljem väga raske seda tõestada.⁸¹ Veel ei ole e-kaubandusega ei ole tegemist siis, kui kauba tellimine toimub Internetist, aga kauba eest makstakse selle kättesaamisel⁸².

Tallinna Linnavolikogu määruse eelnõu „Tallinna Linnavolikogu 17. detsembri 2009 määruse nr 45 „Müügi maks Tallinnas” muutmine” juurde kuuluva seletuskirja kohaselt on e-kaubandus maksuvaba, kuna puudub kauba või teenuse osutamisel füüsiline tegevuskoht. KaubTS § 14 lg 1¹ kohaselt loetakse e-kaubanduse puhul tegevuskohaks veebilehe aadress. See aga ei ole füüsiline aadress, mistõttu ei saa sellele seada territoriaalset piiritlemist (nt Tallinna linn).⁸³ Seetõttu on lihtne igale toidupoole teha veebiaadress ja hakata selle kaudu kaupa müüma. Kui kaup saadetakse kliendile postiga, siis maksukohustust ei teki.⁸⁴ Tõenäoliselt hakkavad ettevõtted oma maksukulude vähendamiseks suunama oma tooteid veebipoodidesse,

⁸⁰ Elling, T., „Tallinna müügi maks – küsimusi rohkem kui vastuseid“, 45 *Raamatupidamise Praktik* (2010), nr 5, 4-9, lk 6.

⁸¹ Elling, „Tallinna müügi maks – küsimusi rohkem kui vastuseid“, *ibid*, lk 6-7.

⁸² Grenman, H., „Kirgiküttev müügi maks praktikas” (2010), <www.seminar.aripaev.ee/images/originalimages/M%C3%BC%C3%BCgimaks%20%C3%84rip%C3%A4eva%20konverents%20030610%20Heidi%20Grenman-495d7.pdf> (13.02.2011).

⁸³ Seletuskiri Tallinna Linnavolikogu määruse eelnõu „Tallinna Linnavolikogu 17. detsembri 2009 määruse nr 45 „Müügi maks Tallinnas” muutmine” juurde, 227 Eesti Majanduse Teataja (2010), nr 4, 100-102, lk 100-101 p 2.

⁸⁴ Elling, „Tallinna müügi maks – küsimusi rohkem kui vastuseid“, *supra nota* 80, lk 6-7.

kasutades e-kaubanduse maksuvabastust. E-kaubanduse kasutamine vähendab aga oluliselt Tallinnale laekuvate müügitulude hulka.

Järelikult annab e-kaubandus veel omakorda isikule võimaluse, kuidas vältida maksukohustuse tekkimist. Kui müügitulu määrus sätestab sellised mõisted, et reaalselt ei ole võimalik maksuhalduril erinevaid asjaolusid kontrollida, siis suureneb nende isikute arv, kes hakkavad määruse kitsaskohti enda jaoks ära kasutama ning tulu, mis müügitulust Tallinna eelarvesse laekub võib sellisel juhul oodatust palju väiksemaks jääda. Kõiki objekte müügituluga maksustada ei saa ning seetõttu tuleks eelnevalt võimalikult täpselt analüüsida maksuvabastuste sõnastust, et need ei annaks omakorda võimalust veelgi maksudest laekuvat tulubaasi vähendada.

Lisaks nimetatud e-kaubandusele, sisaldab müügitulu määrus veel võimalusi, kuidas omavalitsusüksuse tulubaasi maksutulude arvelt vähendada. Näiteks, mitmes omavalitsusüksuses müügitulu kohta omav maksukohustuslane vormistab oma müügitulekud selle müügitulu kaudu, mis asub väljaspool Tallinna ja seega ei pea ta Tallinna müügitulu tasuma⁸⁵. Antud näite puhul tagab maksumääruse täitmise maksuhalduri poolt teostatav kontroll, mis suurendab aga ametnike töökoormust.

Maksuvabastuste kehtestamisel on arvestatud, et maksuvabastus kehtiks kaupadele, mis on eriti olulised majanduslikult kõige raskemas seisus olevatele Tallinna linna elanikele. Seetõttu täiendati maksuvabastuste regulatsiooni võrreldes algredaktsiooniga – müügitulust vabastati eelnevalt kirjeldatud e-kaubanduse raames müüditud kaubad ja teenused, jaotusvõrgu kaudu füüsilistele isikutele müüditav elektri- ja soojusenergia, maagaas ja vesi.⁸⁶

Lisaks nimetatud kaupadele ja teenustele lisati müügituluga mittemaksustavate kaupade ja teenuste loetellu vee- ja õhusõidukis, rongis või bussis, mille reis algab või lõpeb väljaspool Tallinna territooriumi või mis viibib reisi kestel väljaspool Tallinna territooriumi, reisi ajal müüditavad kaubad ja teenused. Maksuvabastuse vajadus

⁸⁵ Elling, T., „Tallinna müügitulu – küsimusi rohkem kui vastuseid“, 45 *Raamatupidamise Praktik* (2010), nr 5, 4-9, lk 6.

⁸⁶ Seletuskiri Tallinna Linnavolikogu määruse eelnõu „Tallinna Linnavolikogu 17. detsembri 2009 määruse nr 45 „Müügitulu Tallinnas“ muutmise“ juurde, 227 Eesti Majanduse Teataja (2010), nr 4, 100-102, lk 101 p 7.

tulenes sellest, et reisijate vedu teostava laeva, lennuki, reisirongi ja -bussi puhul ei saa väita, et tegemist on Tallinna linna territooriumil asuva müügikoha kaudu toimuva kauplemisega. Lennukite ja laevade puhul lisandub veel asjaolu, et nad ei asu Tallinna territooriumil ning kaubandus toimub reeglina reisi ajal (toitlustus ja kaasamüük).⁸⁷ Seega lahendati nimetatud maksuvabastuse kehtestamisega probleem, mis oli seotud transpordivahendite (laev, lennuk, reisirong ja reisibuss) müügikoha määratlemisega.

Müüгимaksuga mittemaksustavate kaupade loetellu lisati veel tehnilisele ülevaatusse kuuluvad 4 kuni 12 meetri pikkused paadid, jahid ja kaatrid. Nimelt, KoMS § 4 lõikes 3 on sätestatud põhimõte, et maksuobjekti ei tohi maksustada rohkem kui ühe kohaliku maksuga. Tallinna Linnavolikogu on 17.12.2009 määrusega nr 46⁸⁸ kehtestanud Tallinna linnas paadimaksu. Paadimaksu objektideks on osundatud määruse § 2 kohaselt tehnilisele ülevaatusse kuuluvad 4 kuni 12 meetri pikkused paadid, jahid ja kaatrid. Kuivõrd nimetatud objektid on maksustatud paadimaksuga, siis seadus täiendavalt müüгимaksu rakendamist ette ei näe.⁸⁹

Tallinna Linnavolikogu võttis ühel ajal vastu kaks uut kohaliku maksu määrust – paadi- ja müüгимaks ning nende maksumääruste osas hakkasid maksuobjektid kattuma. Seega oli maksuvabastuse kehtestamine tehnilisele ülevaatusse kuuluvatele 4 kuni 12 meetri pikkuste veetranspordivahenditele (paadid jahid ja kaatrid) topeltnmaksustamise vältimiseks möödapääsmatu.

Käesoleva töö alapeatükis 1.2 toodi välja, et maksuvabastuse rakendamine sõltub toote kaubakoodist, mis tuleneb ETT-st. Tallinna müüгимaksu määruse § 5 lähtudes kuuluvad selliste toodete alla leiva- ja saiatooted, mis ei sisalda mett, mune, juustu, marju või puuvilju, piim, rõõsk koor, petipiim, kalgendatud piim ja koor, jogurt, keefir ja muu fermenteeritud või hapendatud piim ja koor, v. a pulbrina, graanulitena või muul tahkel kujul, püreestatud (homogeenitud) toidusegud, mis on mõeldud kasutamiseks väikelaste toitudena, spetsiaalne imikupiim, jaemüüгiks pakendatud

⁸⁷ Seletuskiri Tallinna Linnavolikogu määruse eelnõu „Tallinna Linnavolikogu 17. detsembri 2009 määruse nr 45 „Müüгимaks Tallinnas” muutmise” juurde, 227 Eesti Majanduse Teataja (2010), nr 4, 100-102, lk 101 p 7.

⁸⁸ Paadimaks Tallinnas, vastu võetud Tallinna Linnavolikogu 17.12.2009 määrusega nr 46, kättesaadav Tallinna linna kodulehel <oigusaktid.tallinn.ee/?id=3001&aktid=116068> (13.02.2011).

⁸⁹ Seletuskiri Tallinna Linnavolikogu määruse eelnõu „Tallinna Linnavolikogu 17. detsembri 2009 määruse nr 45 „Müüгимaks Tallinnas” muutmise” juurde, *supra nota* 87.

väikelaste toidud pulbrilisel või vedelal kujul ning piima ja piimatooteid sisaldavad väikelaste toidud ja imikumähkmed.

ETT kasutamise hõlbustamiseks on EMTA poolt välja töötatud ETT kasutusjuhend⁹⁰. Siiski on aga tootele õige kaubakoodi leidmine keeruline. Juhend selgitab isikutele ETT tehnilist kasutamist, kuid ettevõtjad peavad ise määratlema, kas nende kaubale laieneb maksuvabastus või mitte. Kaupade klassifitseerimine ei ole kerge isegi erialaspetsialistidele, ometi peavad sellega hakkama saama kõik Tallinna jaekaubandusega tegelevad ettevõtjad⁹¹.

Maksuvabade toodetega seotud kitsaskoha olemasolu tõestab töös läbi viidud intervjuu, milles intervjuueeritav toob probleemkohana välja maksust vabastatud tooted, mis on määratud tollikoodidega. Tootjad ei kasuta oma toodete klassifitseerimisel tollikoode ning seetõttu on maksuvabade toodete klassifitseerimine raskendatud. Selles osas on tehtud koostööd tootjatega, kes määravad ära, kas toode läheb müügitaksu alla või mitte.⁹²

Olenemata müüja ja tootja omavahelistest kokkulepetest, langeb tootele tollikoodi määratlemisest tulenev vastutus ikkagi müüjale. Kui tootja määrab kaubakoodi valesti, siis Tallinna müügitaksu tuleb maksta müüjal, kes on maksukohustuslane.

Tallinna müügitaksu määruuses sätestatud maksu objekti ja maksuvabastustega seonduvad mitmed probleemid. Maksumäärus ei reguleeri, kuidas peab maksukohustuslase tegevuskohas kaupade või teenuste ostjaid eristama – füüsilisest isikust ostja eristamine teistest klientidest. Selleks, et kõikidelt müüdud kaupadelt või osutatud teenustelt müügitaksu mitte tasuda, tuleb ettevõtjatel siiski ostjaid eristada. Lisaks võib müügitaks olla mõne ettevõtja jaoks koormavam kui teisele. Näiteks Tallinna baaridele, mis tegelevad toitlustamisega ja alkoholsete jookide müügitaga, mida on eelnevalt maksustatud aktsiisiga. Tallinna müügitaksu määruuses on sätestatud e-kaubanduse mõiste, mis annab võimaluse tekkivat maksukohustust

⁹⁰ ETT kasutusjuhend, kättesaadav Eesti Maksu- ja Tolliameti kodulehel <www.emta.ee/public/ETT_kasutusjuhend_09_2009.pdf> (13.02.2011).

⁹¹ Elling, T., „Tallinna müügitaks – küsimusi rohkem kui vastuseid“, 45 *Raamatupidamise Praktik* (2010), nr 5, 4-9, lk 7.

⁹² Vt lisa 1. Intervjuu A-Selver AS juhatuse liikme Andres Heinveriga, lk 43.

vältida, sest maksuhalduril on võimatu kontrollida e-kaubanduse vastavate tingimuste täitmist (osapoolte füüsiline kohtumine). Veel tekitavad probleeme maksuvabastused, mida on keeruline praktikas kasutada, kuna ettevõtjad peavad järgima ETT kaubakoode.

Tallinna müügitulu maksu määruses sisalduvate probleemide vähendamiseks teeb töö autor ettepaneku sõnastada ümber Tallinna müügitulu maksu määruse § 3 p 8 kasutatava mõiste „e-kaubandus” viitega KaubTS § 2 p 7 ja § 5 p 5 kuni 8 sätestatud maksuvabastused.

Autor teeb ettepaneku sõnastada Tallinna müügitulu maksu määruse § 3 p 8 kasutatava mõiste „e-kaubandus” viitega KaubTS § 2 p 7 järgnevalt: „e-kaubandus kauba või teenuse müügiks pakkumine ja müük Internetis, kusjuures kauba kättetoimetamise viis ei ole oluline”. E-kaubanduse uus definitsioon ei sisalda enam elementi, mida maksuhaldur realselt kontrollida ei saa.

Lõputöö autor teeb ettepaneku muuta müügitulu maksu määruse § 5 p 5 kuni 8 järgnevalt: „müügituluga ei maksustata järgmist laadi kaupu ja teenuseid:

5. Leiva- ja saiatooted, mis ei sisalda mett, mune, juustu, marju või puuvilju, olenemata nimetatud koostisosade töötlemisest;
 - töötlemise all mõistetakse koostisosade kasutamist erineval kujul, näiteks munade puhul pulbriks tegemine; marjade ja puuviljade puhul säilitamine kompotina.
6. Piim ja piimatooted, välja arvatud pulbrina, graanulitena või muul tahkel kujul;
 - piimatooted hõlmavad tooteid, mis on kas hapendatud või hapendamata kujul ja mille koostisosaks on üle 50% ulatuses piim.
7. Väikelaste toidusegud, mis on mõeldud kasutamiseks väikelaste toitudena, jaemüügiks pakendatud väikelaste toidud, spetsiaalne imikupiim nii vedelal kui ka tahkel kujul ning piima või piimatooteid sisaldavad väikelaste toidud.
8. Imikumähkmed.”

Tallinna müügitasude määruses sätestatud maksuvabastustest tollikoodide vastavuse kaotamine aitab ettevõtjatel lihtsamalt määrata, kas müüdüd kaubalt tuleb müügitasude tasuda või mitte.

Intervjuueeritavad eelistasid muudatuste tegemisele müügitasude määrusest tulenevate probleemide lahendamiseks Tallinna müügitasude määruse kehtetuks tunnistamist. Intervjuudest järeldus, et kuuest ettevõtte esindajast neli pooldasid Tallinna müügitasude kaotamist, tuues selle välja ettepanekuna, kuidas võiks müügitasude rakendamist ettevõtjatele lihtsamaks muuta⁹³. Üks intervjuueeritavatest tõi välja, et tõenäoliselt on see maks tekitanud tulu asemel Eesti majandusele suuremat kahju - tehniliste muudatuste kulud ettevõtetes ja riigiasutustes, kaotatud töökohad ja sellelt kaotatud maksud, lisatöötajate kulud müügitasude haldamiseks riigiasutustes⁹⁴. Teine ettevõtte esindaja arvas, et müügitasude mõte ja kaugem eesmärk tekitavad segadust, sest mida saab (kasu, lisandväärtus, tajutav kaudne tulu ettevõtlusele vms) ettevõtte Tallinna linnalt selle eest vastu ning lisaks koormab Tallinn jaemüüjaid reklaamitasudega - ebavõrdne koormis ettevõtjale⁹⁵.

Maksu objekti täpne määratlemine on maksumääruses oluline, kuna sellest sõltub, mida maksustatakse ja kui suur on maksust laekuv tulu. Ebatäpselt määratletud maksu objekt tekitab nii maksuhalduritele kui ka maksukohustuslastele probleeme, mida praktikas on keeruline lahendada või mis tekitavad maksu subjektidele maksumääruse täitmiseks liialt lisakoormust. Tallinna müügitasude määruse objekt ja maksuvabastused, milles tulenevad eelnevalt analüüsitud probleemid, on autori poolt läbi viidud intervjuudest lähtudes tekitanud ettevõtjates pahameelt, mistõttu pooldatakse müügitasude määruses muudatuste tegemisele maksumääruse kaotamist.

⁹³ Vt lisa 2. Intervjuu Emahool OÜ pearaamatupidaja Urve Aleviga, lk 45; lisa 3. Intervjuu OÜ Baltman pearaamatupidaja Heili Kassiga, lk 47; lisa 4. Intervjuu St. Patrick's OÜ juhatuse liikme Priit Vahega, lk 49; lisa 5. Intervjuu Bauhof Eesti tegevdirektori Jaanus Vihandiga, lk 51.

⁹⁴ Vt lisa 4. *Ibid.*

⁹⁵ Vt lisa 6. Intervjuu anonüümseks jääda soovinud ettevõtte esindajaga, lk 53.

KOKKUVÕTE

Tallinnas kehtestati müügitaks 17.12.2009 Tallinna Linnavolikogu määrusega nr 45. Müügitaksu määruse algredaktsiooni muudeti 08.04.2010 Tallinna Linnavolikogu määrusega nr 22. Uus redaktsioon on täpsem ja lahendas mitmed müügitaksu rakendamise seonduvad probleemid, kuid siiski mitte täielikult.

Töö eesmärk oli analüüsida müügitaksu rakendamist Eestis, Tallinna näitel. Selleks, et töö eesmärki saavutada, püstitati neli uurimisülesannet.

Esimeseks uurimisülesandeks anda ülevaade müügitaksu kehtestamise seaduslikest alustest Eestis. Sellest lähtuvalt jõuti järeldusele, et müügitaks on Eestis reguleeritud mitmete seadustega. Otseselt reguleerivad müügitaksu kehtestamist PS, MKS, KOKS ja KoMS. Kaudsemalt on müügitaksu määramisega seotud eriseadused, näiteks KaubTS. Müügitaks vastab MKS reguleeritud maksu mõistele, mis on kehtestatud seaduse alusel ja tulu saamiseks avalik-õiguslike ülesannete täitmiseks. Müügitaks on perioodiline rahaline kohustus, millel puudub otsene vastutatu maksumaksjale.

Teiseks uurimisülesandeks oli anda ülevaade müügitaksu kehtestamisest Tallinnas. Järeldati, et Tallinna müügitaksu määrukses sisalduvad maksumääruse kohustuslikud elemendid. Tallinna müügitaksu puhul sõltub kauba või teenuse maksustamine sellest, kellele seda kaupa müüakse või teenust osutatakse, millise tegevuse raames seda tehakse, millisest tegevuskohast kaupa müüakse või teenust osutatakse ning kas müüdüd kaubale või osutatud teenusele laieneb müügitaksu määrukses loetletud maksumabastus. Tallinna müügitaksuga maksustatakse vaid füüsilisele isikule müüdüvaid kaupu või osutatavaid teenuseid. Oluline on, et seda tehakse jaekaubanduse, toitlustuse või teeninduse raames ning Tallinnas asuva tegevuskoha kaudu.

Kolmandaks uurimisülesandeks oli analüüsida Tallinna müügitaksu subjektide määratlemisega seonduvaid probleeme. Sellest tulenevalt järeldati, et Tallinna müügitaksu määruse tekst on maksukohustuslase jaoks raskesti mõistetav, sisaldab mitmeid viiteid KaubTS, mistõttu määruse mõistete tõlgendamiseks võib vaja minna juristide abi, kes valdavad erinevate õigusaktide juriidilist sisu. Määrusest ei ole võimalik täpselt aru saada, milline on maksu subjektide ring. Veel tekitavad probleeme majandustegevuse registreeringuga seonduv käivete eraldamine, mõiste „jakaubandus“ ning müügitaksu määruses sätestatud deklareerimiskohustuse täitmise viis ja deklaratsiooni vorm. Maksukohustuse täitmine on põhjutanud maksu subjektidele lisakoormust, mis väljendub aja- ja ressursikulus.

Lisaks võib müügitaksu määruse ebaselgus langetada ettevõtjate maksekuulekust, mis on põhjustatud ettevõtjate teadmatuses või maksude vältimisest maksumääruse ebaselguse tõttu.

Eeltoodust lähtudes teeb autor Tallinna müügitaksu määruse ebatäpsuse vähendamiseks ettepaneku sõnastada ümber määruse § 3 p 9 sisalduv mõiste „jakaubandus“. Maksumääruse § 3 p 9 viitega KaubTS § 3 lg 2 p 2 järgmises sõnastuses: „jakaubandus on kaubandustegevus, mille korral müüakse kliendile kaupa või selle müügiga seonduvat teenust, sealhulgas võib sellega kaasneva tegevusena valmistada või serveerida toitu“. Sel juhul hõlmab jakaubandus nii tööstus- kui ka toidukaupu ning on eristatav, et maksumääruse sätte kohaldamiseks peab olema täidetud üks tingimus kahest.

Lõputöö neljandaks uurimisülesandeks oli analüüsida müügitaksu objektide määratlemisega seonduvaid probleeme. Järeldati, et Tallinna müügitaksu määruse kitsaskohad tulenevad maksu objekti ebatäpsusest määratlusest ja maksuvabastustest. Probleeme tekitavad kaupade või teenuste ostjate eristamine, teatud erisustega kaubad ja nende eelnev maksustamine lisaks müügitaksule teiste maksudega, mõiste „e-kaubandus“, sisaldades tingimust, mida maksuhaldur realselt kontrollida ei saa, ning maksuvabastuste sõltuvus kaubakoodist.

Eelnevast lähtudes teeb autor ettepaneku sõnastada Tallinna müügitaksu määruse § 3 p 8 viitega KaubTS § 2 p 7 järgnevalt: „e-kaubandus on kauba või teenuse müügiks pakkumine ja müük Internetis, kusjuures kauba kättetoimetamise viis ei ole oluline”.

Kuna kaupade klassifitseerimine on keeruline ja nõuab eelnevaid teadmisi, teeb autor ettepaneku kaotada Tallinna müügitaksu määrusest maksuvabastuste sõltuvus kaubakoodidest ning sõnastada müügitaksu määruse § 5 p 5 kuni 8 järgnevalt: „müügitaksuga ei maksustata järgmist laadi kaupu ja teenuseid:

5. Leiva- ja saiatooted, mis ei sisalda mett, mune, juustu, marju või puuvilju, olenemata nimetatud koostisosade töötlemisest;
 - töötlemise all mõistetakse koostisosade kasutamist erineval kujul, näiteks munade puhul pulbriks tegemine; marjade ja puuviljade puhul säilitamine kompotina.
6. Piim ja piimatooted, välja arvatud pulbrina, graanulitena või muul tahkel kujul;
 - piimatooted hõlmavad tooteid, mis on kas hapendatud või hapendamata kujul ja mille koostisosaks on üle 50% ulatuses piim.
7. Väikelaste toidusegud, mis on mõeldud kasutamiseks väikelaste toitadena, jaemüügiks pakendatud väikelaste toidud, spetsiaalne imikupiim nii vedelal kui ka tahkel kujul ning piima või piimatooteid sisaldavad väikelaste toidud.
8. Imikumähkmed.”

Tallinna müügitaksu määruse objekti määratlusest ja maksuvabastustest on tingitud probleemid, mis on autori poolt läbi viidud intervjuudest lähtudes tekitanud ettevõtjates pahameelt, mistõttu pooldatakse müügitaksu määrukses muudatuste tegemisele müügitaksu kaotamist.

Lõputöö eesmärk saavutati. Töös anti ülevaade müügitaksu kehtestamise seaduslikest alustest Eestis ja müügitaksu kehtestamisest Tallinnas. Analüüsiti Tallinna müügitaksu rakendamisega seotud probleeme, mis hõlmavad müügitaksu kogumist ja administreerimist. Lisaks analüüsiti võimalikke lahendusi, mis võiksid Tallinna müügitaksu määrusest tulenevaid probleeme lahendada.

Autor teeb ettepaneku edasiste uurimissuundadena käsitleda Tallinna müügitulude vastavust Eesti ja Euroopa Liidu õigusaktidele ning analüüsida Tallinna müügitulude tagajärgi majanduslikust aspektist, kus vaadeldakse müügituludest laekuvate tulude ja maksukohustuse täitmiseks ettevõtjate poolt tehtud kulude suhet.

SUMMARY

Diploma thesis is written on a subject „Implementation of the sales tax in Estonia, Tallinn case study“. Thesis is written in Estonia and consists of 54 pages (including 12 pages of appendixes). Author has used 42 sources, which are all referred to in the text.

Topic is actual because of the sales tax was collected in Tallinn since 01.06.2010 and is regulated by Tallinn's city council. The sales tax regulation in Tallinn is incorrect, and therefore companies have encountered difficulties in defining the subjects and objects of the sales tax.

The purpose of diploma thesis is to analyze implementation of the sales tax in Estonia, Tallinn case study. To achieve the aim author:

1. Explains the sales tax to those legally in Estonia.
2. Explains the sales tax regulation in Tallinn.
3. Analyzes sales tax problems related to the identification of subjects in Tallinn.
4. Analyzes sales tax problems related to the identification of objects in Tallinn.

Author came to into conclusion that there are many different problemes related to the implementation of the sales tax in Tallinn. For that reason the author recommends to improve the regulation by making changes at Tallinn's sales tax regulation § 3 item 8 and 9. In addition to recast the exemptions of sales tax regulation § 5 item 5 to 8. The aim of the thesis was achieved.

VIIDATUD ALLIKATE LOETELU

Alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisiseadus, 04.12.2002, jõustunud 01.04.2003 – RT I 2003, 2, 17...RT I, 30.12.2010, 3

Barassi, M. 2005. The notion of tax and the different types of taxes – comparative approach. The concept on tax (Edited by B. Peeters, W. B. Barker, P. M. Herrera & K. van Reed). (Vol III, p 72). European Association of The Tax Law Professors and authors

Eesti Tollitariifistik. Maksu- ja Tolliameti kodulehelt
www.emta.ee/index.php?id=1614 välja otsitud 13.02.2011

Eesti Vabariigi Põhiseadus 28.06.1992., jõustunud 03.07.1992 - RT 1992, 26, 349...RT I 2007, 33, 210

Elling, T. 2010. Tallinna müüгимaks – küsimusi rohkem kui vastuseid.
Raamatupidamise Praktik 45, 4-9

ETT kasutusjuhend. Maksu- ja Tolliameti kodulehelt
www.emta.ee/public/ETT_kasutusjuhend_09_2009.pdf välja otsitud 13.02.2011

Grenman, H. 03.06.2010. Kirgiküttev müüгимaks praktikas. Äripäeva seminarid ja konverentsid kodulehelt
www.seminar.aripaev.ee/images/originalimages/M%C3%BC%C3%BCgimaks%20%C3%84rip%C3%A4eva%20konverents%20030610%20Heidi%20Grenman-495d7.pdf
välja otsitud 13.02.2011

Haldusleping müüгимaksu kogumise volitamiseks 26.05.2010., jõustunud 29.05.2010 - RT I 2010, 27, 143

Intervjuu A-Selver AS juhatuse liikme Andres Heinveriga

Intervjuu anonüümseks jääda soovinud ettevõtte esindajaga

Intervjuu Bauhof Eesti tegevdirektori Jaanus Vihandiga

Intervjuu Emahool OÜ pearaamatupidaja Urve Aleviga

Intervjuu OÜ Baltman pearaamatupidaja Heili Kassiga

Intervjuu St. Patrick's OÜ juhatuse liikme Priit Vahega

Kaubandustegevuse seadus 11.02.2004., jõustunud 15.04.2004 - RT I 2004, 12, 78...RT I 2010, 22, 108

Kohalike maksude seadus 21.09.1994., jõustunud 24.10.1994 - RT I 1994, 68, 1169...RT I 2009, 62, 405

Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus 02.06.1993., jõustunud 01.01.1997 - RT I 1993, 37, 558... RT I, 17.12.2010, 21

Käibemaksuseadus 10.12.2003., jõustunud 01.05.2004 - RT I 2003, 82, 554...RT I, 10.12.2010, 3

Künnap, P ja Loor K. 2010. Müügitaks saab tagasi nõuda. Sorainen Advokaadibüroo kodulehelt www.sorainen.ee/index.php?id=24521 välja otsitud 13.02.2011

Künnap, P. 03.06.2010. Müügitaks Tallinnas õiguslikud aspektid. Äripäeva seminarid ja konverentsid kodulehelt www.seminar.aripaev.ee/images/originalimages/Paul%20K%C3%BCnnap_presentation.sales-tax.2010-06-03.paulk-f22bd.pdf välja otsitud 13.02.2011

Laanemägi, J. 2010. Väikeettevõtjate esindusorganisatsioon on müügitaksu suhtes kriitiline. 227 Eesti Majanduse Teataja 4, 43-44

Larking, B. 2005. International Tax Glossary. Amsterdam, IBFD

Lehis, L. 2010. Kus on parem müügitaks? MaksuMaksja 5, 17-21

Lehis, L. 2004. Maksuõigus. Tallinn Kirjastus Juura

Lehis, L. 2009. Maksuõigus 2., täiendatud ja muudetud trükk. Tallinn Kirjastus Juura

Lehis, L. 2010. Uudiseid müügitaksu rindelt. MaksuMaksja 4, 5-6

Linna- ja vallavolikogude maksumäärused. Maksu- ja Tolliameti kodulehelt www.emta.ee/index.php?id=1721 välja otsitud 13.02.2011

Luik, J. 2010. Müügitaks kaetakse hinnatõusu ja tööjõukulude vähendamisega. 228 Eesti Majanduse Teataja 5, 43-46

Madisson, M ja Teras, A. 27.05.2010. Maksu- ja Tolliamet müügitaksu kogujana. Tallinna kodulehelt www.tallinn.ee/est/ettevotjale/g7314s50504 välja otsitud 13.02.2011

Majandustegevuse registri seadus, 11.02.2004., jõustunud 15.04.2004 - RT I 2004, 12, 79...RT I 2010, 22, 108

Maksud. Tallinna kodulehelt www.tallinn.ee/est/otsing?sona=11041 välja otsitud 13.02.2011

Maksukorralduse seadus 20.02.2002., jõustunud 01.07.2002 - RT I 2002, 26, 150...RT I, 10.12.2010, 4

Müügimaks Tallinnas, Tallinna Linnavolikogu 17.12.2009 määrus nr 45. Tallinna kodulehelt oigusaktid.tallinn.ee/?id=3001&aktid=116067&f=12 välja otsitud 13.02.2011

Paadimaks Tallinnas, Tallinna Linnavolikogu 17.12.2009 määrus nr 46. Tallinna kodulehelt oigusaktid.tallinn.ee/?id=3001&aktid=116068 välja otsitud 13.02.2011

Stanford, C. 2000. Why Tax Systems Differ. Fiscal Publications

Seletuskiri Tallinna Linnavolikogu määruse eelnõu „Tallinna Linnavolikogu 17. detsembri 2009 määruse nr 45 „Müügimaks Tallinnas” muutmine” juurde, 227 Eesti Majanduse Teataja (2010), nr 4, 100-102

Tallinna Ettevõtlusamet – müügimaksu nõustaja ja haldaja. Tallinna kodulehelt www.tallinn.ee/est/ettevotjale/g7314s50598 välja otsitud 13.02.2011

Tallinna Linnavolikogu 17. detsembri 2009 määruse nr 45 ”Müügimaks Tallinnas” muutmine, Tallinna Linnavolikogu 08.04.2010 määrus nr 22. Tallinna kodulehelt oigusaktid.tallinn.ee/?id=3001&aktid=117065 välja otsitud 13.02.2011

Tammert, P. 2002. Maksundus. Tallinn OÜ Aimwell

Tammert, P. 2005. Maksundus 2 trükk. Tallinn OÜ Aimwell

Tallinna müügimaksu deklaratsiooni vorm. Maksu- ja Tolliameti kodulehelt www.emta.ee/public/Blanketid_ja_vormid/Myygimaks/Myygimaksu_deklaratsioon_A4_2poolne.pdf välja otsitud 13.02.2011

Tallinna müügimaksu korduma kippuvad küsimused. Tallinna kodulehelt www.tallinn.ee/est/ettevotjale/Tallinna-muugimaksu-korduma-kippuvad-kusimused#1 välja otsitud 13.02.2011

LISAD

Lisa 1. Intervjuu A-Selver AS juhatuse liikme Andres Heinveriga

1. Kes Te olete ja missugust ettevõtet esindate?

Andres Heinver – A-Selver AS juhatuse liige

2. Millega see ettevõtte tegeleb?

Ettevõtte tegeleb toidu- ja tööstuskaupade jaemüügiga.

3. Kas ettevõttel on Tallinna müügitaksu kohustus?

Jah on.

4. Kas Te olete tutvunud Tallinna Linnavolikogu poolt 17.12.2009 vastu võetud määrusega nr 45 (muudetud 08.04.2010 määrusega nr 22), millega kehtestati Tallinnas müügitaks?

Jah, olen tutvunud.

5. Kas kõnealune määrus on Teile arusaadav? Kui ei, siis milline osa määrusest kõige rohkem segadust tekitab?

Kuna määrus on kehtinud juba üle poole aasta, siis oleme seaduse endale selgeks teinud koostöös juristidega. Kõige rohkem segadust tekitasid maksust vabastatud tooted, sest need on määratud tollikoodidega. Tootjad ei kasuta oma toodete klassifitseerimisel tollikoode ning seetõttu on raskendatud maksuvabade toodete klassifitseerimine. Oleme siinkohal teinud koostööd tootjatega, kes määravad ära selle, kas toode läheb maksu alla või mitte.

6. Millised probleemid ettevõttel tekkisid seoses müügitaksu kehtestamisega Tallinnas?

Probleemid olid seotud eelkõige sellega, kuidas tuleb kajastada raamatupidamises makse ning eelpool toodud maksuvabad tooted.

7. Kas ettevõtte tegutseb vaid Tallinna piires või üle Eesti?

A-Selver AS on jaekaupluste kett, kuhu hetkel kuulub 35 hüper- ja supermarketit. Asume suuremates linnades ja maakonnakeskustes.

8. Kui ettevõttel on müügikohad üle Eesti, siis kuidas toimub Tallinna müügikoha käivete eristamine teiste piirkondade käivetest?

Meie analüüsiprogramm võimaldab võtta müügiandmeid kaupluste põhiselt. Seega saame võtta aruandesse ainult Tallinna kauplused.

9. Kuidas ettevõtte eristab füüsilisest ja juriidilisest isikust kliente, selleks, et välja selgitada müügi maksu kohustus?

Juriidiliste klientidega on meil lepingud. Selle järgi eristame. Kui ei suuda eristada, siis maksame ka nende pealt müügi maksu. Müügi maks ei ole kehtestatud klientidele vaid jaemüüjale.

10. Milliseid lisakulutusi kandis ettevõtte müügi maksu arvestuse pidamiseks?

Konkreetset summat ei ole me kokku löönud, sest neid tegevusi ei saa nii täpselt tavatööst välja võtta.

11. Kas Teil on ettepanekuid, kuidas võiks müügi maksu rakendamist ettevõtjatele lihtsamaks muuta?

Konkreetsed ettepanekuid on raske teha, sest eelkõige sõltub see tarkvara võimalustest.

Lisa 2. Intervjuu Emahool OÜ pearaamatupidaja Urve Aleviga

1. Kes Te olete ja missugust ettevõtet esindate?

Olen Emahool OÜ pearaamatupidaja Urve Alev.

2. Millega see ettevõtte tegeleb?

Meie ettevõtte ostab sisse Inglismaalt lastekaupu ja müüb neid Tallinnas kahe kaupluses. Lisaks oleme ainuesindaja Baltikumi turul, s.t. varustame oma tütarettevõtteid Leedus ja Lätis.

3. Kas ettevõttel on Tallinna müügitaksu kohustus?

On küll.

4. Kas Te olete tutvunud Tallinna Linnavolikogu poolt 17.12.2009 vastu võetud määrusega nr 45 (muudetud 08.04.2010 määrusega nr 22), millega kehtestati Tallinnas müügitaks?

Jah, olen.

5. Kas kõnealune määrus on Teile arusaadav? Kui ei, siis milline osa määrusest kõige rohkem segadust tekitab?

On küll.

6. Millised probleemid ettevõttel tekkisid seoses müügitaksu kehtestamisega Tallinnas?

Juurde tekkis tööd. Müügitaksust on vabastatud on mähkmed ja siis tuleb nende kohta eraldi aruanne teha.

7. Kas ettevõtte tegutseb vaid Tallinna piires või üle Eesti?

Eesti ettevõtte müügitkohad on ainult Tallinnas.

8. Kui ettevõttel on müügitkohad üle Eesti, siis kuidas toimub Tallinna müügitkoha käivete eristamine teiste piirkondade käivetest?

Ettevõttel puuduvad müügikohad üle Eesti.

9. Kuidas ettevõtte eristab füüsilisest ja juriidilisest isikust kliente, selleks, et välja selgitada müügitasku kohustus?

Müügitasku sisse ei lähe firmad, kes ostavad arvega või on meil registreeritud klientideks.

10. Milliseid lisakulutusi kandis ettevõtte müügitasku arvestuse pidamiseks?

Lisakulu on maks ise ja mõningane käsitöö. Näiteks, tuleb välja võtta nende toodete aruanded, millel on maksuvabastus. Mähkmete müügiaruande väljavõtmiseks tuleb see esmalt tõmbama Excelisse ja seal sorteerida. Lisaks tuleb välja võtta juriidilise isiku ostud. Nende mõlema aruande jaoks eraldi väljundid pole tehtud.

11. Kas Teil on ettepanekuid, kuidas võiks müügitasku rakendamist ettevõtjatele lihtsamaks muuta?

Selle peaks üldse ära kaotama.

Lisa 3. Intervjuu OÜ Baltman pearaamatupidaja Heili Kassiga

1. Kes Te olete ja missugust ettevõtet esindate?

Olen OÜ Baltmani pearaamatupidaja Heili Kass.

2. Millega see ettevõtte tegeleb?

OÜ Baltman on AS Baltika Group- i kuuluv ettevõtte, mis tegeleb rõivaste tootmise ja müügiga. Baltman on tuntud kaubamärk, mis pakub meestele stiilset ja klassikalist kvaliteetsset riietust.

3. Kas ettevõttel on Tallinna müügitaksu kohustus?

Jah, on.

4. Kas Te olete tutvunud Tallinna Linnavolikogu poolt 17.12.2009 vastu võetud määrusega nr 45 (muudetud 08.04.2010 määrusega nr 22), millega kehtestati Tallinnas müügitaks?

Olen tutvunud.

5. Kas kõnealune määrus on Teile arusaadav? Kui ei, siis milline osa määrusest kõige rohkem segadust tekitab?

Määrus on arusaadav.

6. Millised probleemid ettevõttel tekkisid seoses müügitaksu kehtestamisega Tallinnas?

Kuna otsustasime oma ettevõttes tarbijale vastu tulles müügitaksu pärast hindu mitte tõsta, siis esimene probleem on kindlasti suurenenud kulud ja maksukoormus. Teiseks on ressursikulu müügitaksuga maksustatava käibe leidmisel ja vastava aruandluse koostamisel.

7. Kas ettevõtte tegutseb vaid Tallinna piires või üle Eesti?

OÜ Baltman tegutseb üle Eesti.

8. Kui ettevõttel on müügikohad üle Eesti, siis kuidas toimub Tallinna müügikoha käivete eristamine teiste piirkondade käivetest?

Ettevõtte spetsiifikast lähtudes on meil majandustarkvara aruandlus üles ehitatud müügikohtade (poodide) lõikes. Müügitulu arvestuses valitakse andmed ainult Tallinna poodidest.

9. Kuidas ettevõtte eristab füüsilisest ja juriidilisest isikust kliente, selleks, et välja selgitada müügitulu kohustus?

Kuna tegemist on jaemüügi ettevõttega, siis valdav osa müügist on suunatud füüsilisele isikule. Juriidilisele isikule müügi kohta peavad kõik Tallinna müügikohad oma poe kohta eraldi arvestust. Vastavaid IT-lahendusi ei ole kasutatud. Välja on töötatud vastav aruande vorm ja protseduurireeglid. Aruandes kirjeldatakse juriidilise isiku müügitehingut - summa, toimumise kuupäev ja kliendi nimi. Aruande tõestuseks säilitatakse müügitehingu tšeki koopia, kuhu on käsitsi kirjutatud kliendi andmed ja ostja allkiri. Kuu lõpus saadetakse koondaruanne koos tšekkidega raamatupidamisse.

10. Milliseid lisakulutusi kandis ettevõtte müügitulu arvestuse pidamiseks?

Kuna IT- süsteemi arendus oleks olnud liiga kulukas, otsustati seda mitte teha. Seetõttu on ressursikulu (aja- ja seega ka rahakulu) suur käsitsi aruannete koostamisel ja koondandmete töötlemisel. Lisaks oli vaja enne maksustamisperioodi algust läbi viia teenindajatele mõeldud infoseminarid.

11. Kas Teil on ettepanekuid, kuidas võiks müügitulu rakendamist ettevõtjatele lihtsamaks muuta?

Müügitulu tuleks kaotada.

Lisa 4. Intervjuu St. Patrick's OÜ juhatuse liikme Priit Vahega

1. Kes Te olete ja missugust ettevõtet esindate?

Olen Priit Vahe, St. Patrick's OÜ juhatuse liige.

2. Millega see ettevõtte tegeleb?

Meie ettevõtte tegeleb toitlustus- ja meelelahutusteenuste pakkumisega klientidele.

3. Kas ettevõttel on Tallinna müügitaksu kohustus?

Jah.

4. Kas Te olete tutvunud Tallinna Linnavolikogu poolt 17.12.2009 vastu võetud määrusega nr 45 (muudetud 08.04.2010 määrusega nr 22), millega kehtestati Tallinnas müügitaks?

Jah, olen tutvunud.

5. Kas kõnealune määrus on Teile arusaadav? Kui ei, siis milline osa määrusest kõige rohkem segadust tekitab?

Jah, aga segadust tekitab aktsiisitoodete topeltmaksustamine.

6. Millised probleemid ettevõttel tekkisid seoses müügitaksu kehtestamisega Tallinnas?

Kulud suurenesid. Kuna müügitaks kehtestati majanduskriisi sügavaimal ajal, siis oli see ettevõttele eriti keerukas. Maksu ei olnud võimalik lisada müügihindadele, kuna tarbija käitumine oli niigi väga ettevaatlik ning ostujõud madal. Seega kandsime suurema osa müügitaksust oma tulude arvelt ehk sel ajal tähendas see kahjumi suurenemist. Tekkisid lisakulud seoses osade toodete hinnamuutusest tulenevate menüüde ümbertegemisega ja kassaprogrammide muutmisega. Tekkis lisakoormus raamatupidajatele. Suurenevate kulude tõttu olime sunnitud vähendama veelgi töötajate arvu.

7. Kas ettevõtte tegutseb vaid Tallinna piires või üle Eesti?

Ettevõtte tegutseb vaid Tallinnas.

8. Kui ettevõttel on müügikohad üle Eesti, siis kuidas toimub Tallinna müügikoha käivete eristamine teiste piirkondade käivetest?

See probleem puudub.

9. Kuidas ettevõtte eristab füüsilisest ja juriidilisest isikust kliente, selleks, et välja selgitada müügitulu kohustus?

Ettevõtetele, kes on meie kliendid, esitame vastavad arved.

10. Milliseid lisakulusi kandis ettevõtte müügitulu arvestuse pidamiseks?

Lisakulutused seisnesid kassa- ja raamatupidamisprogrammide muudatustes.

11. Kas Teil on ettepanekuid, kuidas võiks müügitulu rakendamist ettevõtjatele lihtsamaks muuta?

See ära kaotada! See on rumal ja küüniline otsus sellist maksu üldse kohaldada. Tõenäoliselt on see maks tekitanud tulu asemel Eesti majandusele suuremat kahju. Pean silmas sellele tehtud tehniliste muudatuste kulusid ettevõtetes ja riigiasutustes, kaotatud töökohad ja sellelt kaotatud maksud, lisatöötajate kulud müügitulu haldamiseks riigiasutustes.

Lisa 5. Intervjuu Bauhof Eesti tegevdirektori Jaanus Vihandiga

1. Kes Te olete ja missugust ettevõtet esindate?

Jaanus Vihand, Bauhof Eesti (Ehitus Service OÜ) tegevdirektor.

2. Millega see ettevõte tegeleb?

Bauhof Eesti tegeleb ehitus- ja aiakaupade müügiga.

3. Kas ettevõttel on Tallinna müügitaksu kohustus?

Jah, ettevõtte on Tallinna müügitaksu kohustuslane.

4. Kas Te olete tutvunud Tallinna Linnavolikogu poolt 17.12.2009 vastu võetud määrusega nr 45 (muudetud 08.04.2010 määrusega nr 22), millega kehtestati Tallinnas müügitaks?

Jah, olen tutvunud.

5. Kas kõnealune määrus on Teile arusaadav? Kui ei, siis milline osa määrusest kõige rohkem segadust tekitab?

Määrus on arusaadav.

6. Millised probleemid ettevõttel tekkisid seoses müügitaksu kehtestamisega Tallinnas?

Lisanduvad kulud – otsustasime maksetõusu enda kanda võtta ning hindu mitte tõsta.

7. Kas ettevõtte tegutseb vaid Tallinna piires või üle Eesti?

Ettevõtte tegutseb üle Eesti.

8. Kui ettevõttel on müügitahad üle Eesti, siis kuidas toimub Tallinna müügitaha käivete eristamine teiste piirkondade käivetest?

Seda tehakse tavapärase majandustarkvara abil.

9. Kuidas ettevõtte eristab füüsilisest ja juriidilisest isikust kliente, selleks, et välja selgitada müügi maksu kohustus?

Seda tehakse majandustarkvara abil.

10. Milliseid lisakulutusi kandis ettevõtte müügi maksu arvestuse pidamiseks?

Arvestuse pidamine ei nõua erilisi lisakulusid. Mõningal määral raamatupidajate lisatööaega.

11. Kas Teil on ettepanekuid, kuidas võiks müügi maksu rakendamist ettevõtjatele lihtsamaks muuta?

Pooldan selle kaotamist.

Lisa 6. Intervjuu anonüümseks jääda soovinud ettevõtte esindajaga

1. Kes Te olete ja missugust ettevõtet esindate?

Vastaja soovib jääda anonüümseks.

2. Millega see ettevõtte tegeleb?

Juuksehooldustoodete jaemüügi ja juuksehooldusteenuste pakkumisega salongides ja stuudiotēs üle Eesti, suuremates kaubanduskeskustes ja peatänavate ääres.

3. Kas ettevõttel on Tallinna müügitaksu kohustus?

Jah, on.

4. Kas Te olete tutvunud Tallinna Linnavolikogu poolt 17.12.2009 vastu võetud määrusega nr 45 (muudetud 08.04.2010 määrusega nr 22), millega kehtestati Tallinnas müügitaks?

Olen põgusalt kursis, kuid süvitsi tegeleb sellega raamatupidaja.

5. Kas kõnealune määrus on Teile arusaadav? Kui ei, siis milline osa määrusest kõige rohkem segadust tekitab?

Segadust tekitab müügitaksu mõte ja kaugem eesmärk, sest mida saab (kasu, lisandväärtus, tajutav kaudne tulu ettevõtlusele vms) ettevõtte Tallinna linnalt selle eest vastu? Lisaks koormab Tallinn jaemüüjaid reklaamimaksuga. Psühholoogiliselt tundub ebavõrdne koormis ettevõtjale. Määruse sisulises pooles küsimusi seni pole tekkinud.

6. Millised probleemid ettevõttel tekkisid seoses müügitaksu kehtestamisega Tallinnas?

Erilisi probleeme raamatupidamisega seoses ei tekkinud. Vähenes kasumimarginaal teenustelt ja toodetelt.

7. Kas ettevõtte tegutseb vaid Tallinna piires või üle Eesti?

Ettevõtte tegutseb üle Eesti.

8. Kui ettevõttel on müügikohad üle Eesti, siis kuidas toimub Tallinna müügikoha käivete eristamine teiste piirkondade käivetest?

Käivete eristamine toimub tegevuskoha põhiselt.

9. Kuidas ettevõtte eristab füüsilisest ja juriidilisest isikust kliente, selleks, et välja selgitada müügitulu kohustus?

Reeglina on jaeklient juuksurialongis eraisik.

10. Milliseid lisakulutusi kandis ettevõtte müügitulu arvestuse pidamiseks?

Lisanduv töökohustus raamatupidajatele, mis ajaliselt nihutab teisi tööülesandeid.

11. Kas Teil on ettepanekuid, kuidas võiks müügitulu rakendamist ettevõtjatele lihtsamaks muuta?

Võiks olla välja töötatud lihtsam deklaratsiooni vorm.